

24

**ПРОГРАМ РАДА
ЗАВОДА ЗА ЗАШТИТУ
ПРИРОДЕ СРБИЈЕ
за 2024. годину**

ПРОГРАМ РАДА ЗАВОДА ЗА ЗАШТИТУ ПРИРОДЕ СРБИЈЕ за 2024. годину

в.д. директора Завода

Марина Шибалић

Београд, март 2024. године

САДРЖАЈ

О ЗАВОДУ	7
ЗАШТИТА ПРИРОДНИХ ДОБАРА.....	15
ЗАШТИТА ПОДРУЧЈА	15
Ревизија заштите	15
Подручја у поступку заштите.....	20
Заштита нових подручја	24
Вишегодишња теренска истраживања ради валоризације природних вредности.....	30
Прелиминарна истраживања подручја предложених за заштиту	34
Престанак заштите подручја	35
Стручни надзор.....	35
План теренских истраживања за 2024. годину	37
ИЗРАДА РЕШЕЊА О УСЛОВИМА ЗАШТИТЕ ПРИРОДЕ И МИШЉЕЊА.....	62
УТВРЂИВАЊЕ ПРЕДЕОНЕ РАЗНОВРСНОСТИ.....	62
ЦЕНТРАЛНИ РЕГИСТАР ЗАШТИЋЕНИХ ПРИРОДНИХ ДОБАРА.....	63
УСПОСТАВЉАЊЕ ЕКОЛОШКЕ МРЕЖЕ, ЗАШТИТА БИОДИВЕРЗИТЕТА И ОДРЖИВИ РАЗВОЈ.....	66
ПРОЈЕКТИ ЕКОЛОШКЕ МРЕЖЕ.....	66
ПЛАНИРАНА ДИНАМИКА НА ИЗРАДИ ЕКОЛОШКЕ МРЕЖЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ	68
ЗАШТИТА БИОДИВЕРЗИТЕТА.....	69
ИЗРАДА ЦРВЕНИХ ЛИСТА И ЦРВЕНИХ КЊИГА.....	71
ОДРЖИВО КОРИШЋЕЊЕ ПРИРОДНИХ РЕСУРСА	72
ЗАШТИТА ГЕОДИВЕРЗИТЕТА И ГЕОНАСЛЕЂА	73
САРАДЊА СА СТРУЧНИМ И НАУЧНИМ ИНСТИТУЦИЈАМА У ЗЕМЉИ И ИНОСТРАНСТВУ	76
МЕЂУНАРОДНА САРАДЊА	76
НОМИНАЦИЈА МЕЂУНАРОДНО ЗНАЧАЈНИХ ПРИРОДНИХ ДОБАРА	78
ИНФОРМИСАЊЕ ЈАВНОСТИ И ОБРАЗОВНО-ИЗДАВАЧКА ДЕЛАТНОСТ.....	80
ИНФОРМИСАЊЕ ЈАВНОСТИ	80
ОБРАЗОВНО-ИЗДАВАЧКА ДЕЛАТНОСТ.....	82
Образовни програми.....	82
Изложбена поставка.....	87

Издаваштво.....	87
.....	91
ИНФОРМАЦИОНИ СИСТЕМ И КАРТОГРАФИЈА	93
ИНФОРМАЦИОНИ СИСТЕМ.....	93
КАРТОГРАФИЈА.....	94
ПРАВНИ, ОПШТИ И КАДРОВСКИ ПОСЛОВИ.....	95
ПРАВНИ ПОСЛОВИ У ВЕЗИ СА ЗАШТИТОМ ПРИРОДЕ	95
ОСТАЛИ ПРАВНИ, ОПШТИ И КАДРОВКИ ПОСЛОВИ	96
План јавних набавки	97
План родне равноправности за 2024. годину	99
ФИНАНСИЈСКИ ПОСЛОВИ.....	100
ЗАКОНИ, ПОДЗАКОНСКИ АКТИ И СТРАТЕГИЈЕ.....	106

О ЗАВОДУ

Завод за заштиту природе Србије је стручна установа у Републици Србији која обавља послове у области заштите природе и природних добара.

У табели која следи дати су основни подаци о Заводу:

<i>Пословно име</i>	Завод за заштиту природе Србије
<i>Седиште</i>	Јапанска 35, Нови Београд
<i>Радна јединица Ниш</i>	Ул. Војда Карађорђа 14/II, Ниш
<i>Контакт телефони</i>	Тел. 011 209 38 01, 011 209 38 03; факс. 011 209 38 67
<i>e-mail</i>	beograd@zzps.rs
<i>Шифра делатности</i>	9104 - Делатност ботаничких и зоолошких вртова и заштита природних вредности
<i>Матични број</i>	17798561
<i>ПИБ</i>	106844260
<i>Број текућег рачуна - извор финансирања-буџет</i>	840-0000031395845-78
<i>ЈБКЈС</i>	79251
<i>Надлежно министарство</i>	Министарство заштите животне средине

Од свог оснивања 1948. године, Завод за заштиту природе Србије је имао више организационо-статусних промена. Последња промена и Статут дефинисани су Одлуком о оснивању Завода за заштиту природе Србије („Службени гласник РС”, бр. 18/2010, 97/2017 и 65/2022) када је поново основана организација за обављање послова заштите природе и природних добара на територији Републике Србије, која послује под називом Завод за заштиту природе Србије. Истог датума основан је и Покрајински завод за заштиту природе, који врши послове заштите природе на територији АП Војводина.

Завод послује као установа у складу са Законом о јавним службама („Службени гласник РС”, бр.42/91 и 71/94). Делатност Завода је регулисана Законом о заштити природе („Службени гласник РС”, бр. 36/2009, 88/2010, 91/2010 – исправка, 14/2016, 95/2018 – други закон и 71/2021), међународним обавезама Републике Србије које су преузете ратификованим конвенцијама, подзаконским актима донетим на основу закона, постојећим стратешким документима, Статутом Завода, Одлуком о оснивању и општим актима Завода.

Члан 21. Закона о јавним службама прописује да управни одбор доноси програм рада установе. Такође, Статут Завода у члану 13. тачка 7) прописује да Управни одбор Завода усваја годишњи програм рада. Програмом рада се дефинишу сви послови које обавља Завод у току календарске године, како обављање основне делатности заштите природе и природних вредности, тако и обављање пратећих делатности, а све у циљу квалитетног и благовременог остварења послова прописаних Законом о заштити природе, Одлуком о оснивању и Статутом.

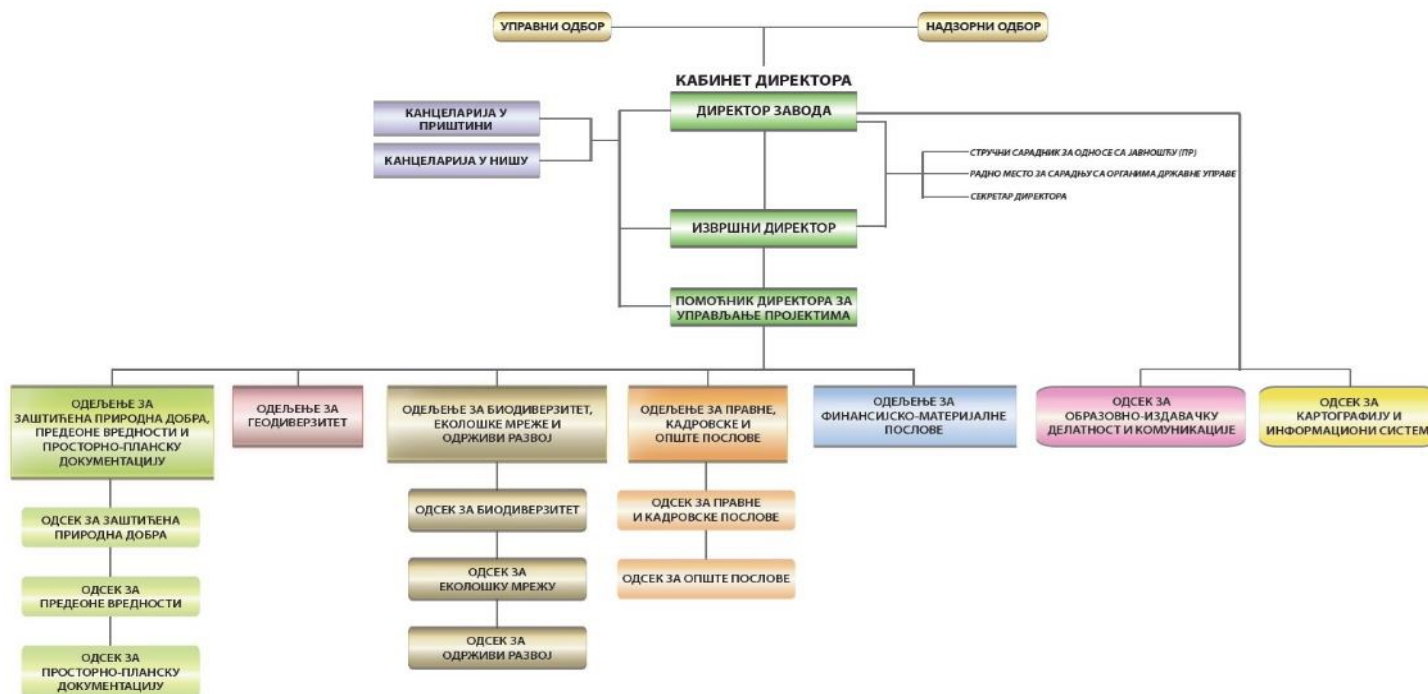
Стручни послови заштите природе и природних вредности које обавља Завод, прецизно су одређени чланом 102. Закона о заштити природе, тачком 4. Одлуке о оснивању Завода и чланом 8. Статута Завода („Службени гласник РС”, бр. 73/2010).

Послови из делокруга рада Завода обављају се у седишту Завода које се налази у Новом Београду, Ул. Јапанска бр. 35, као и у Канцеларији у Нишу, Ул. Војда Карађорђа бр. 14.

Организациона структура Завода

Организациону структуру Завода чине Кабинет директора (који сачињавају директор Завода, извршни директор, помоћник директора за управљање пројектима, стручни сарадник за односе са јавношћу, стручни сарадник за сарадњу са органима државне управе и секретар директора), Канцеларија у Нишу, као и одељења, одсеци и група, и то:

- Одељење за заштићена природна добра, предеоне вредности и просторно-планску документацију у оквиру којег је оформљен Одсек за заштићена природна добра, Одсек за предеоне вредности и Одсек за просторно-планску документацију;
- Одељење за геодиверзитет;
- Одељење за биодиверзитет, еколошке мреже и одрживи развој, у оквиру којег је оформљен Одсек за биодиверзитет, Одсек за еколошку мрежу и Одсек за одрживи развој;
- Одељење за правне, кадровске и опште послове, у оквиру којег је оформљен Одсек за правне и кадровске послове и Одсек за опште послове;
- Одељење за финансијско-материјалне послове;
- Одсек за образовно-издавачку делатност и комуникације;
- Одсек за информациони систем и картографију.

Послови из делокруга рада Завода обављају се координираним радом и међусобном сарадњом свих организационих делова Завода, како одељења као основне организационе јединице, тако и одсека.

Радам одељења руководи начелник одељења, а одсеком руководи шеф одсека.

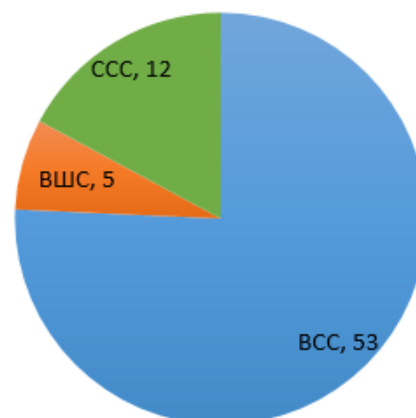
Канцеларија у Нишу нема посебна овлашћења у правном промету. Организацију послова Канцеларије у Нишу спроводи руководилац ове канцеларије, којег именује директор Завода.

Запослени у Заводу

На дан 31.12.2023. године у Заводу је запослено укупно **84** запослена, од којих **72** у седишту Завода, и **12** у Канцеларији у Нишу. Од укупног броја запослених, **70** је запослено на неодређено време, а **14** у радном односу на одређено време. Такође, у Заводу је **13** ангажованих лица по уговору о привременим и повременим пословима, закључен је и један уговор о правима и дужностима директора, један уговор о допунском раду.

Квалификациона структура запослених у Заводу на неодређено време на дан 31.12.2023.

Ред. број	Стручна спрема	Број запослених на 31.12.2023.
1	ВСС	53
2	ВШС	5
3	ССС	12
УКУПНО		70

Старосна структура запослених у Заводу на неодређено време на дан 31.12.2023.

Ред. број	Опис	Број запослених на 31.12.2023.
1	До 30 година	4
2	30 до 40 година	12
3	40 до 50 година	30
4	50 до 60 година	22
5	Преко 60 година	2
УКУПНО		70

Родна структура запослених у Заводу на неодређено време на дан 31.12.2023.

Ред. број	Опис	Број запослених на 31.12.2023.
1	Мушкарци	28
2	Жене	42
УКУПНО		70

Профил стручних сарадника и саветника је разноврстан: биолози, инжењери шумарства, пејзажне архитекте, агрономи, географи, геолози, просторни планери, архитекте, андрагози, историчари уметности, туризмолози, политиколози, правници, економисти. Оваква разноврсност кадрова омогућава мултидисциплинарност у раду и свеобухватно прилажење проблему очувања природе.

Делатност Завода

Делатност Завода дефинисана је чланом 102. Закона о заштити природе, тачком 4. Одлуке о оснивању Завода и чланом 8. Статута Завода.

Стручни послови Завода обухватају: прикупљање и обраду података о природи и природним вредностима; праћење стања и оцену очуваности природе и степен угрожености објеката геонаслеђа, дивљих врста и њихових станишта, станишних типова, екосистема, еколошки

значајних подручја, заштићених подручја, еколошких коридора, еколошке мреже и предела; израду студија заштите којима се утврђују вредности подручја предложених за заштиту и начин управљања тим подручјима; израду предлога аката о престанку заштите подручја и израду нацрта аката о заштити као помоћ локалној самоуправи; израду предлога – студије, то јест стручне основе за претходну заштиту подручја; давање решења о условима заштите природе за радове у и изван заштићених подручја; издавање решења о условима заштите природе и мишљења на планове управљања заштићеним подручјима; вршење стручног надзора на заштићеним подручјима с предлогом мера; пружање стручне помоћи управљачима заштићених подручја, органима локалне самоуправе, удружењима грађана, групама грађана и појединцима на заштити природе, предела и природних добара; утврђивање услова и мера заштите природе и природних вредности у поступку израде и спровођења просторних и урбанистичких планова, пројектне документације, основа (шумских, ловних, риболовних, водопривредних и др.), програма и стратегија у свим делатностима које утичу на природу; обављање стручних послова у поступку израде оцене прихватљивости радова и активности у природи; припремања и спровођења пројеката и програма на заштићеном подручју; предлагање обима и садржаја студија изводљивости и процене утицаја на животну средину у поступку реинтродукције и насељавања дивљих врста у слободну природу; вођење евиденције о начину и обиму коришћења, као и факторима угрожавања заштићених и строго заштићених дивљих врста ради утврђивања и праћења стања њихових популација; учествовање у поступку јавног увида због проглашавања заштићених подручја; организовање и спровођење васпитно-образовних и промотивних активности у вези са заштитом природе; учешће у спровођењу ратификованих међународних уговора о заштити природе; вођење регистра заштићених природних добара и других података од значаја за заштиту природе; инвентаризацију појединачних елемената геолошке, биолошке и преоне разноврсности са статистичким анализама и извештајима о њиховом стању; вођење базе података у области заштите природе као дела јединственог информационог система Агенције за заштиту животне средине; обавештавање јавности о природним вредностима, заштити природе, њеној очуваности и примени мера заштите, факторима и последицама угрожавања и обављање других послова утврђених законом.

Стручни послови Завода у наредном периоду биће усмерени на повећање процента заштићене територије, али и на развој еколошке мреже, као новијег концепта у заштити природе на међународном нивоу, поред националне заштите.

A photograph of a forest with several tall, slender trees and a green overlay at the bottom containing text. The trees have light-colored bark and dense green foliage. The ground is covered with grass and fallen leaves. The text is in white, uppercase letters on a green background.

ОСНОВНА ДЕЛАТНОСТ

Фото: Д.Боснић

ЗАШТИТА ПРИРОДНИХ ДОБАРА

ЗАШТИТА ПОДРУЧЈА

Заштита подручја спроводи се кроз мултидисциплинарна теренска истраживања и вредновање природних појава, процеса, објеката, подручја, ресурса и предеоних целина, као и кроз обраду потребног научног, стручног, планског и документационог материјала ради израде студија заштите као стручних основа за покретање поступка за доношење аката о заштити. Такође, заштита подручја спроводи се и кроз ревизије заштићених подручја, стручни надзор, одређивање и усмеравање мера активне заштите итд.

Рад на заштити подручја је мултидисциплинарног карактера, ангажује све капацитете Завода и представља континуирани процес праћења стања природе.

Поред редовних, горе поменутих послова који се односе на заштићена подручја, планиран је и рад на унапређењу концепта заштите и сарадње с управљачима заштићених подручја.

У 2024. години, пословима на заштити подручја планирано је следеће:

- ревизија заштите 8 заштићених подручја,
- заштита 19 нових подручја,
- вишегодишња истраживања за 14 подручја с циљем валоризације природних вредности,
- прелиминарна истраживања за 11 подручја.

На основу планиране динамике и реализације наведених истраживања, очекује се израда 28 студија заштите. За стручне надзоре утврђена су приоритетна подручја која нису контролисана у претходних неколико година.

Ревизија заштите

Известан број заштићених подручја је, на основу иницијативе Министарства заштите животне средине и иницијатива јединица локалних самоуправа, као и Планом заштите природних добара за период од 2022. до 2024. године, предвиђен за поновно вредновање, односно утврђивање стања заштите.

У оквиру теренских истраживања, заштићена подручја ће поново бити разматрана у контексту стања темељних вредности након спроведене заштите, евентуалним проширењем граница и режима заштите на основу нових сазнања, као и потребе усаглашавања са Законом о заштити природе. У том контексту, предмет разматрања су и заштићена подручја са интегралном заштитом, која садрже значајне аспекте културног и природног наслеђа.

Рад на ревизији заштите предвиђен је за 8 заштићених подручја.

Редни број	Врста природног добра	Заштићено подручје	Површина (ha)	Општина/град	Израда студије заштите (година)	Напомена
1.	Просторни меморијални природни споменик	Парк Оплепац	83,00	Топола	2024.	
2.	Парк природе	Сићевачка клисура	7.746,00	Ниш, Бела Паланка	2024.	
3.	Парк природе	Златибор	41.923,26	Чајетина, Прибој, Нова Варош, Ужице	2024.	
4.	Парк природе	Голија	75.183,00	Ивањица, Краљево, Рашка, Нови Пазар, Сјеница	2024.	
5.	Предео изузетних одлика	Клисура реке Градац	1.268,07	Ваљево	2024.	
6.	Меморијални природни споменик	Део подручја села Орашац	39,37	Аранђеловац	2024.	
7.	Споменик природе	Ботаничка башта „Јевремовац“	4,82	Град Београд – Стари град	2024.	
8.	Специјални резерват природе	Увац	11.750,26	Прибој, Нова Варош, Сјеница	2024.	Студија заштите достављена 23.01.2024. под 03 бр. 01-235/1

Опис подручја за ревизију заштите

1. Просторни меморијални природни споменик „Парк Оплепац“

Напомена:

Прелиминарним обиласком терена у 2023. години констатовано је да ово културно-природно добро испуњава критеријуме за даља теренска истраживања у циљу израде Студије заштите као стручне основе за заштиту овог подручја. Заштићено подручје је предвиђено за ревизију Планом заштите природних добара за период од 2022. до 2024. године. Завршетак теренских истраживања и израда Студије заштите предвиђени су за 2024. годину.

Акт о заштити:

Закон о проглашењу парка Оплепац за просторни меморијални природни споменик („Сл. гласник СРС“, бр. 25/1967)

Општина:

Топола

Површина:

83 ha

2. Парк природе „Сићевачка клисура“

Напомена:

Планом заштите природних добара за 2023. годину предвиђена је израда Студије заштите. С обзиром на то да се валоризација подручја ради упоредо са активностима на изради студије заштите Специјални резерват природе „Сврљишке планине“, завршетак ревизије заштите планиран је за 2024. годину. Ревизија се тиче редефинисања границе и режима заштите на бази података о стаништима и катастарским подацима, затим дефинисања границе у односу на Сврљишке планине, преиспитивања врсте природног добра и др.

Акт о заштити:

Уредба о заштити Парка природе „Сићевачка клисура“ („Сл. гласник РС“, бр. 16/2000)

Општина/Град:

Ниш и Бела Паланка

Површина:

7.746 ha

3. Парк природе „Златибор“

Напомена:

На основу иницијативе Министарства заштите животне средине за измену Уредбе о проглашењу Парка природе „Златибор“, а након 6 година од проглашења заштићеног подручја, Завод је приступио поновној валоризацији природних вредности у циљу успостављања и издвајања посебних природних вредности које су од значаја за заштиту и у геоморфолошком смислу означавају и чине планину Златибор, а налазе се изван постојеће границе заштите.

Акт о заштити:

Уредба о проглашењу Парка природе „Златибор“ („Сл. гласник РС“ бр. 91/2017)

Општине/Град:

Чајетина, Прибој, Нова Варош и град Ужице

Површина:

41.923,26 h

4. Парк природе „Голија“

Напомена:

Студија заштите је достављена Министарству заштите животне средине под 03 бр. 018-1868/1 од 28.07.2020. године. Након покретања поступка заштите 18.08.2020. године (<https://www.ekologija.gov.rs/obavestenja/zastita-prirode/obavestenje-o-postupku-pokretanja-zastite-parka-prirode-golija>), планирана је ревизија подручја ради прецизирања циља управљања што подразумева ревалоризацију природних и створених вредности на подручју које ужива националну и међународну заштиту (UNESCO). Ревизија је предвиђена и ради утврђивања измене стања на заштићеном подручју и усаглашавања са планском документацијом, али и националним и међународним актима и

документима. У том смислу, Завод ће приступити утврђивању стања заштићеног подручја и изради Студије заштите 2024. године.

Акт о заштити: Уредба о заштити Парка природе „Голија“ („Сл. гласник РС“, бр. 45/2001) и Уредба о измени Уредбе о заштити Парка природе „Голија“ („Сл. гласник РС“, бр. 47/2009)

Општина/Град: Ивањица, Краљево, Рашка, Нови Пазар, Сјеница

Површина: 75.183,00 ha

5. Предео изузетних одлика „Клисура реке Градац“

Напомена: Према иницијативи Министарства заштите животне средине, Планом заштите природних добара за период од 2022. до 2024. године предвиђен је почетак истраживања 2024. и израда Студије заштите 2024. године у циљу ревизије заштите. Ревизија је планирана из потребе ревалоризације универзалности природног добра кроз критеријум аутентичности и аутохтоности, репрезентативности и реткости и процену степена очуваности природних вредности након две деценије трајања заштите.

Акт о заштити: Одлука о заштити предела изузетних одлика „Клисура реке Градац“ („Сл. гласник општине Ваљево“, бр. 1/2001)

Општина/Град: Ваљево

Површина: 1.268,07 ha

6. Меморијални природни споменик „Орашац“

Напомена: Према Плану заштите природних добара за период од 2022. до 2024. године предвиђен је почетак истраживања 2024. и израда Студије заштите 2024. године у циљу ревизије заштите. Ревизија подручја Орашца је предвиђена ради усаглашавања са законском регулативом и утврђивања нове категорије заштите по важећем закону.

Акт о заштити: Решење о стављању под заштиту државе дела подручја села Орашац, као просторног меморијалног природног споменика (број 03-број 6/25 од 14. априла 1970. - СО Аранђеловац)

Општина/Град: Аранђеловац

Површина: 39,37 ha

7. Споменик природе Ботаничка башта „Јевремовац“

<i>Напомена:</i>	Предлог за ревизију овог добра заснован је на потреби за усклађивањем Студије заштите са законском регулативом, тј. Законом о заштити природе („Сл. гласник РС“, бр. 36/2009, 88/2010, 91/2010 – исправка, 14/2016, 95/2018-др. закон и 71/2021), као и на чињеници да је током протеклог периода на простору природног добра дошло до значајне измене генофонда, нарочито ретких, угрожених и заштићених биљних врста. Такође, осим што је добро високих природних вредности, СП Ботаничка башта „Јевремовац“ заслужује да након готово тридесетогодишњег периода буде представљена релевантним подацима у репрезентативној, законски усклађеној форми.
<i>Акт о заштити:</i>	Уредба о заштити споменика природе Ботаничка башта „Јевремовац“ („Сл. гласник РС“, бр. 23/1995)
<i>Општина/Град:</i>	Град Београд-Стари град
<i>Површина:</i>	4,82 ha

8. Специјални резерват природе „Увац“

<i>Напомена:</i>	Сходно Програму Владе Републике Србије за 2024. годину, врши се ревизија заштите подручја Увца. Ревизија се врши ради утврђивања степена очуваности природних и створених вредности и начина управљања у складу са измењеним и људским радом створеним екосистемима. Подручје Увца је подручје са изузетним хидроенергетским потенцијалом значајним за заједницу, због чега ужива статус општег јавног добра и чије постојање подразумева одрживост у том оквиру. Студија заштите Специјални резерват природе „Увац“ је достављена Министарству заштите животне средине под 03 бр. 019-235/1 од 23.01.2024. године на даљу надлежност.
<i>Акт о заштити:</i>	Уредба о проглашењу Специјалног резервата природе „Увац“ („Сл. гласник РС“, бр. 27/2023)
<i>Општина/Град:</i>	Прибој, Нова Варош, Сјеница
<i>Површина:</i>	11.750,26 ha

Подручја у поступку заштите

Завод за заштиту природе Србије је у претходном периоду доставио изванредан број студија заштите, за која је покренут поступак заштите. Сходно чл. 42, ставови 6. и 8. Закона о заштити природе („Сл. гласник РС”, бр. 36/2009, 88/2010, 91/2010–исправка, 14/2016, 95/2018–др. закон и 71/2021), објављивањем покретања поступка заштите на интернет страници Министарства заштите животне средине, подручје које је предмет заштите се сматра заштићеним. За нека од добара су спроведени јавни увид и јавна расправа за студију заштите и Нацрт Уредбе о заштити. С обзиром на то да поступање по примедбама, као и свака измена студије о заштити представља додатно ангажовање сарадника Завода, а неретко и поновно разматрање заштите (канцеларијски и теренски рад, те разговор са заинтересованим странама, институцијама и корисницима подручја и др.), сва добра за која није донет акт о заштити потенцијално представљају додатно ангажовање Завода. Ови послови се постављају као приоритет у раду Завода, сходно томе и План Завода зависи од плана рада Владе РС, односно динамике и приоритета предметних поступака које води надлежно министарство.

Студије заштите за које је објављено Обавештење о покретању поступка заштите на сајту Министарства заштите животне средине (стање на дан 04.01.2024. године)

Ред. број	Врста заштите	Назив природног добра	Заштита у поступку	Покретање поступка заштите од дана	Површина заштите (ха а m ²)	Разлика у површини за ревизије заштите (ха а m ²)	Предлог управљача	Напомена
1.	Заштићено станиште	Толинци (прва заштита)	Влада РС	27.12.2016.	700 83 12		Удружење „Ресурс центар“, Толинци	Прва заштита
2.	Заштићено станиште	Венерина падина	Влада РС	06.02.2017.		+ 00 02 03	ЈП „Србијашуме“, Београд	Ревизија заштите
3.	Споменик природе	Машин мајдан	Влада РС	13.03.2017.		+ 04 29 00	ЈКП „Зеленило-Београд“, Београд	Ревизија заштите
4.	Споменик природе	Петрлашке пећине	Влада РС	28.03.2017.		+ 18 99 83	ЈП „Спортско туристички центар Димитровград“, Димитровград	Ревизија заштите
5.	Парк природе	Шарган - Мокра Гора	Влада РС	15.06.2017.		+ 566 05 00	ПД „Парк природе Мокра Гора“ доо	Ревизија заштите

Ред. број	Врста заштите	Назив природног добра	Заштита у поступку	Покретање поступка заштите од дана	Површина заштите (ha a m ²)	Разлика у површини за ревизије заштите (ha a m ²)	Предлог управљача	Напомена
6.	Специјалн и резерват природе	Зелениче	Влада РС	14.08.2017.		- 09 88 95		Ревизија заштите
7.	Споменик природе	Хидролошки комплекс Калипоље –Буковик	Влада РС	13.10.2017.	139 21 45		„Резерват Увац“ доо, Нова Варош	Прва заштита
8.	Споменик природе	Парк Бања Ковиљача	Влада РС	28.08.2018.	27 25 23		Нема	Прва заштита
9.	Специјалн и резерват природе	Косаница-Ђавоља варош	Влада РС	28.09.2018.	2.174 27 00		АД за природна лечилишта, туризам, гоститељство и производњу АД „Планинка“, Куршумлија	Ревизија заштите
10.	Предео изузетних одлика	Рајац	Влада РС	12.07.2019.		+ 571 58 00	Нема	Ревизија заштите
11.	Споменик природе	Стабло храста сладуна код изворишта Кисељаја	Крушевац	15.08.2019.	00 04 45		Нема	Прва заштита
12.	Споменик природе	Група стабала храста лужњака и цера	Крушевац	15.08.2019.		+ 00 22 79	Нема	Ревизија заштите
13.	Споменик природе	Стабло храста лужњака у Великом Шиљеговцу	Крушевац	15.08.2019.	00 03 97		Нема	Прва заштита
14.	Специјалн и резерват природе	Крупачко благо	Влада РС	24.09.2019.	42 57 49		ЈП „Србијашуме“	Прва заштита

Ред. број	Врста заштите	Назив природног добра	Заштита у поступку	Покретање поступка заштите од дана	Површина заштите (ha a m ²)	Разлика у површини за ревизије заштите (ha a m ²)	Предлог управљача	Напомена
15.	Специјалн и резерват природе	Парк шума Ивље	Влада РС	25.09.2019.		+ 13 16 25	ЈП „Србијашуме“, ШГ Пријепоље	Ревизија заштите
16.	Парк природе	Мојстирско - Драшке планине	Влада РС	26.09.2019.	10.822 36 00		Општина Тутин и ЈП „Србијашуме“	Прва заштита
17.	Предео изузетних одлика	Долина Малог Рзава	Влада РС	26.09.2019.	3.409 68 66		Општина Ариље	Прва заштита
18.	Споменик природе	Каменички вис	Влада РС	11.06.2020.		+ 01 87 62	ЈП „Србијашуме“	Ревизија заштите
19.	Парк природе	Голија	Влада РС	18.08.2020.		+ 655 94 00	ЈП „Србијашуме“	Ревизија заштите
20.	Национални парк	Стара планина - ревизија	Влада РС	05.01.2022.		+ 6.576 20 06	Нема	Ревизија заштите
21.	Национални парк	Кучај – Бељаница	Влада РС	05.01.2022.	45.371 62 00		ЈП „Србијашуме“	Прва заштита
22.	Заштићено станиште	Станиште пољског кукурека	Влада РС	09.06.2022.	02 23 72		Предузеће Herba Moesiaca, Дољевац	Прва заштита
23.	Споменик природе	Стабло цера у Пресечини	Лесковац	20.06.2022.	00 02 35		ЈКП „Грделица“, Грделица	Прва заштита
24.	Предео изузетних одлика	Форланд леве обале Дунава код Београда	Београд	23.08.2022.	1.858 05 40		ЈП „Србијашуме“, ШГ Београд	Прва заштита
25.	Споменик природе	Сесалачка пећина	Сокобања	14.09.2022.	20 16 30		Туристичка организација Сокобање, Сокобања	Прва заштита
26.	Споменик природе	Храстова шума у Раденковцу	Влада РС	31.10.2022.	23 31 54		Сокобањско еколошко друштво, Сокобања	Прва заштита

Ред. број	Врста заштите	Назив природног добра	Заштита у поступку	Покретање поступка заштите од дана	Површина заштите (ha a m ²)	Разлика у површини за ревизије заштите (ha a m ²)	Предлог управљача	Напомена
27.	Специјалн и резерват природе	Велики Рзав	Влада РС	14.11.2022.	4.857 56 00		Еколошко удружење „Рзав“, Ариље	Прва заштита
28.	Споменик природе	Шалиначк и луг	Смедерев о	07.12.2022.		+ 00 13 11	ЈП „Србијашуме“	Ревизија заштите
29.	Споменик природе	Кањон Вучјанске реке	Влада РС	09.12.2022.	49 33 38		Туристичка организација Лесковца, Лесковац	Прва заштита
30.	Заштићено станиште	Дивчибаре	Влада РС	04.01.2023.	50 30 63		Нема	Прва заштита
31.	Предео изузетних одлика	Планина Јелица	Влада РС	12.01.2023.	6.196 24 00		Нема	Прва заштита
32.	Споменик природе	Паркови Врњачке Бање	Влада РС	07.07.2023.		- 01 72 50	ЈП за комуналну делатност „Бањско зеленило и чистоћа“, Врњачка Бања	Ревизија заштите
33.	Предео изузетних одлика	Планина Рудник	Влада РС	29.08.2023.	10.019 80 00		ЈП „Србијашуме“	Прва заштита
34.	Заштићено станиште	Бела река – Рипањ	Београд	29.08.2023.	44 13 59		Удружење за заштиту река и језера „Бела река“, Рипањ	Прва заштита
35.	Заштићено станиште	Глинара	Београд	19.09.2023.	30 38 33		Нема	Прва заштита
УКУПНО					85.839 44 61	7.817 39 00		

Укупна површина подручја за које је Министарство објавило Обавештење о покретању поступка заштите је **85.839,4461 ha** (стање на дан 31.01.2024.године).

Заштита нових подручја

У оквиру спровођења послова основне делатности Завода, предвиђају се бројне теренске активности и истраживања. Теренске активности и истраживања подразумевају валоризацију, утврђивање елемената за заштиту и подручја еколошке мреже, праћење стања елемената биодиверзитета и геодиверзитета, стручни надзор, сарадњу са инспекцијским службама (министарстава и органа локалне самоуправе), сарадњу са управљачима и заинтересованим странама, реализацију интервентних непланских активности и друге стручне послове Завода.

У следећој табели дат је план теренских истраживања и израде студија заштите за нова заштићена подручја. Обим теренских истраживања прилагођен је могућностима реализације плана на годишњем нивоу, расположивом кадру и пројектованим финансијским средствима.

Укупан број нових подручја која су предвиђена за теренска истраживања и израда студија заштите је 19.

Израда студија заштите у 2024. години

Редни број	Врста природног добра	Подручје за заштиту у 2024. години	Општина/град	Напомена
1.	Споменик природе	Таорска врела	Ваљево	
2.	Споменик природе	Рајкова пећина	Мајданпек	Студија заштите предата МЗЖС дана 17.01.2024. године под 03 бр. 019-151/1
3.	Парк природе	Златар	Пријеполје, Нова Варош	
4.	Предео изузетних одлика	Повлен	Ваљево, Косјерић	
5.	Парк природе	Велики Јастребац	Алексинач, Блаце, Прокупље, Крушевац	
6.	Предео изузетних одлика	Сврљишке планине	Бела Паланка, Сврљиг	
7.	Предео изузетних одлика	Клисура Сврљишког Тимока	Сврљиг, Књажевац	
8.	Заштићено станиште	Ушће Велике Мораве	Пожаревац	
9.	Споменик природе	Степин луг	Град Београд – Вождовац и Звездара	

Редни број	Врста природног добра	Подручје за заштиту у 2024. години	Општина/град	Напомена
10.	Заштићено станиште	Доње Потамишје	Град Београд – општина Палилула	
11.	Заштићено станиште	Ратајска река	Пријеполје	
12.	Споменик природе	Стабло храста сладуна у селу Пекчаница	Краљево	
13.	Споменик природе	Стабло храста цера у селу Бабина Лука	Ваљево	
14.	Споменик природе	Стабло платана у парку у селу Славковица	Љиг	
15.	Споменик природе	Стабло на углу улица Светозара Марковића и Јанка Веселиновића	Крагујевац	
16.	Заштићено станиште	Мала Врбица	Кладово	
17.	Споменик природе	Шупља стена, Авала	Град Београд – општина Вождовац, атар села Рипањ	
18.	Споменик природе	Одоровско поље (Смиловска језера)	Димитровград	
19.	Заштићено станиште	Станиште барске корњаче у Великој Крушевици	Велика Крушевица, Рековац	

Опис подручја за заштиту у 2024. години

1. Споменик природе „Таорска врела“

Општина/Град: Ваљево

Напомена: Према Плану заштите природних добара за период од 2022. до 2024. године, предвиђена је израда Студије заштите за 2023. годину. Прослеђивање Студије на даљу надлежност Министарству заштите животне средине предвиђено је почетком 2024. године.

2. Споменик природе „Рајкова пећина“

Општина/Град: Мајданпек

Напомена: Према Плану заштите природних добара за период од 2022. до 2024. године, предвиђена је израда Студије заштите за 2023. годину. Студија заштите СП „Рајкова пећина“ прослеђена је Министарству заштите животне средине дана 17.01.2024. године под бр. 019-151/1.

3. Парк природе Златар

Општина/Град: Пријепоље, Нова Варош

Напомена: Према Плану заштите природних добара за период од 2022. до 2024. године, предвиђена је израда Студије заштите за 2023. годину. Вишегодишња теренска истраживања су завршена 2023. године, те је израда предлога студије заштите планирана за почетак 2024. године, када ће бити и упућена у процедуру за заштиту.

4. Предео изузетних одлика „Повлен“

Општина/Град: Ваљево, Косјерић

Напомена: Према Плану заштите природних добара за период од 2022. до 2024. године, вишегодишња теренска истраживања су планирана до краја 2024. године. Изменом динамике плана терена и завршетком теренских истраживања у 2023. години, израда студије заштите је планирана за почетак 2024. године.

5. Парк природе „Велики Јастребац“

Општина/Град: Алексинац, Блаце, Прокупље, Крушевац

Напомена: Према Плану заштите природних добара за период од 2022. до 2024. године, предвиђена је израда Студије заштите за 2024. годину, уз напомену да је претходни назив подручја у ранијем Плану заштите природних добара обухватао Велики и Мали Јастребац. Вишегодишња теренска истраживања су завршена 2023. године, те је израда предлога студије заштите планирана за почетак 2024. године, када ће бити и упућена у процедуру за заштиту.

6. Предео изузетних одлика „Сврљичке планине“

Општина/Град: Бела Паланка, Сврљиг

Напомена: Према Плану заштите природних добара за период од 2022. до 2024. године, током 2023. године су започета теренска истраживања, упоредо са истраживањима граничног подручја Сићевачке клисуре, за коју је, такође, започета валоризација у циљу заштите. Планом заштите природних добара за период од 2022. до 2024. године предвиђена су теренска истраживања. Изменом динамике спровођења плана предвиђена је израда предлога Студије заштите 2024. године.

7. Предео изузетних одлика „Клисура Сврљшког Тимока“

Општина/Град: Сврљиг, Књажевац

Напомена: Према Плану заштите природних добара за период од 2022. до 2024. године, предвиђена је израда Студије заштите за 2024. годину.

8. Заштићено станиште „Ушће Велике Мораве“

Општина/Град: Пожаревац

Напомена: Према Плану заштите природних добара за период од 2022. до 2024. године, предвиђена је израда Студије заштите за 2023. годину. Услед преузетих обавеза и корекције динамике рада Завода, израда Студије заштите предвиђена је за 2024. годину.

9. Споменик природе „Степин луг“

Општина/Град: Београд - Вождовац и Звездара

Напомена: Планиран је наставак истраживања подручја у току 2024. године, која су започета Програмом заштите током 2023. године, а на основу иницијативе Градске управе града Београда, Секретаријата за заштиту животне средине од 07.03.2023. године. Израда Студије заштите предвиђена је за 2024. годину.

10. Заштићено станиште „Доње Потамишје“

Општина/Град: Београд - Палилула

Напомена: Планиран је наставак истраживања подручја у току 2024. године, која су започета Програмом заштите током 2023. године, а на основу иницијативе физичког лица и Градске управе града Београда, Секретаријата за заштиту животне средине. Израда Студије заштите предвиђена је за 2024. годину.

11. Заштићено станиште „Ратајска река“

Општина/Град: Пријепоље

Напомена: Након иницијатива физичког лица и невладине организације за заштиту Карошевске и Ратајске реке у Пријепољу из 2023. године, спроведена су прелиминарна истраживања и закључено да ће се теренска истраживања са валоризацијом Ратајске реке као заштићеног станишта и израда Студије заштите спровести у 2024. години.

12. Споменик природе „Стабло храста сладуна у селу Пекчаница“

Општина/Град: Краљево

Напомена: Након достављене иницијативе за заштиту 2023. године и прелиминарног теренског обиласка стабла храста сладуна у селу Пекчаница, закључено је да стабло поседује темељне вредности за заштиту, те да ће Завод у 2024. години обавити даљу валоризацију и израдити Студију заштите.

13. Споменик природе „Стабло храста цера у селу Бабина Лука“

Општина/Град: Ваљево

Напомена: Након достављене иницијативе за заштиту 2023. године и спроведеног прелиминарног истраживања стабла храста у селу Бабина Лука, закључено је да стабло поседује темељне вредности за заштиту, те да ће Завод у 2024. години обавити даљу валоризацију и израдити Студију заштите.

14. Споменик природе „Стабло платана у парку у селу Славковица“

Општина/Град: Љиг

Напомена: Након достављене иницијативе за заштиту 2023. године и обављеног прелиминарног теренског обиласка стабла платана у парку у селу Славковица, закључено је да стабло поседује темељне вредности за заштиту, те да ће Завод у 2024. години обавити даљу валоризацију и израдити Студију заштите.

15. Споменик природе „Стабло на углу улица Светозара Марковића и Јанка Веселиновића“

Општина/Град: Крагујевац

Напомена: Након достављене иницијативе за заштиту 2023. године и обављеног прелиминарног теренског обиласка стабла у Крагујевцу, закључено је да стабло поседује темељне вредности за заштиту, те да ће Завод у 2024. години обавити даљу валоризацију и израдити Студију заштите.

16. Заштићено станиште „Мала Врбица“

Општина/Град: Кладово

Напомена: Након достављене иницијативе Друштва за заштиту и проучавање птица Србије за заштиту подручја Мала Врбица (део Рамсарског подручја „Ђердап“ и еколошки значајног подручја еколошке мреже РС) 03 бр. 030-1142 из 2023. године, Завод ће извршити додатну валоризацију и Студију заштите 2024. године.

17. Споменик природе „Шупља стена“, Авала

Општина/Град: Град Београд – општина Вождовац

Напомена: Након достављене иницијативе Секретаријат за заштиту животне средине града Београда за заштиту подручја на коме се налази стари рудник живине руде цинабарита под називом „Шупља стена“ у атару села Рипањ (затворен 1972. године), Завод је обавио прелиминарна теренска истраживања. Шупља стена је објекат геонаслеђа Београда и објекат геонаслеђа од националног значаја, те ће Завод у 2024. години наставити са валоризацијом простора у циљу израде Студије заштите.

18. Споменик природе „Одоровско поље“ (Смиловска језера)

Општина/Град: Димитровград

Напомена: Након достављене иницијативе Туристичке организације Цариброд из Димитровграда 03 број 025-4285/1 од 19.12.2022. године, Завод је спровео теренска истраживања 2023. године. Израда Студије заштите за Споменик природе „Одоровско поље“ предвиђена је у току 2024. године.

19. Станиште барске корњаче у Великој Крушевици (Бобанова бара)

Општина/Град: Велика Крушевица, Рековац

Напомена: Након достављене иницијативе 03 број 025-2578/1 од 10.08.2021. године Ивице Милићевића из Београда, Завод је спровео прелиминарна теренска истраживања 2023. године. Истраживањима је закључено да предметно подручје испуњава критеријуме за заштиту, те да се израда Студије заштите за станиште барске корњаче планира 2024. године.

Вишегодишња теренска истраживања ради валоризације природних вредности

У табели која следи дата је списак подручја на којима се врше вишегодишња истраживања у циљу израде студија заштите.

Вишегодишња истраживања и завршетак студија заштите наредних година

Редни број	Подручје	Општина	Година завршетка	Напомена
1.	Стари рудник „Црвени брег“	Град Београд – општина Вождовац	2025.	
2.	Озрен-Девица	Књажевац, Сокобања	2025.	
3.	Бесна кобила	Босилеград, Врање, Трговиште	2025.	
4.	Мучањ	Ивањица	2025.	
5.	Појава андезита са стубастим лучењем (село Шумник код Рашке)	Рашка	2025.	
6.	Изданци албитских гранита (село Милатковићи код Новог Пазара)	Рашка	2025.	
7.	Меморијални природни споменик Љубић	Чачак	2025.	Ревизија заштите
8.	Профил доње креде – Стражевица	Београд - Раковица	2025.	
9.	Поток Рамадан у Вишњици	Београд - Палилула	2025.	Иницијатива
10.	Видовачки кључ (влажна станишта код Параћина)	Параћин	2025.	
11.	Миљковачко-крављанска клисура	Ниш	2025.	Иницијатива
12.	Планина Гиљева	Прибој, Пријеполје	2025.	
13.	Троглав-Чемерно	Краљево, Ивањица и Лучани	2025.	
14.	Дукат	Босилеград, Трговиште	2026.	

Опис подручја која су предмет вишегодишњих истраживања

1. Стари рудник „Црвени брег“

Општина/Град: Град Београд – општина Вождовац

Напомена: Након достављене иницијативе Секретаријата за заштиту животне средине града Београда за заштиту подручја, прелиминарни теренски обилазак у 2023. години није спроведен због обима преузетих обавеза, тако да ће се ове активности спровести у 2024. години.

Завршетак студије: 2025. године

2. Озрен-Девица

Град/општина: Сокобања, Сврљиг, Алексинац, Књажевац

Напомена: Планом заштите природних добара за период од 2022. до 2024. године предвиђена су теренска истраживања и израда Студије заштите за 2024. годину. У односу на нову динамику теренских истраживања, утврђен је нови период теренских истраживања и израда Студије заштите у периоду 2025.

Завршетак студије: 2025. године

3. Бесна кобила

Општина/Град: Босилеград, Врање, Трговиште

Напомена: Према Плану заштите природних добара за период од 2022. до 2024. године, предвиђена су вишегодишња теренска истраживања, почев од 2022. године. Истраживања планине Бесна кобила одложена су Планом рада Завода 2014. године. С обзиром на обим послова, динамика истраживања је измењена, те се овим планом предвиђа почетак теренских истраживања 2024. године.

Завршетак студије: 2025. године

4. Мучањ

Општина/Град: Ивањица

Напомена: У складу са Програмом заштите природних добара за 2017. годину Завод за заштиту природе Србије је, кроз три теренска изласка, извршио прелиминарна истраживања на простору планине Мучањ и њене ближе околине ради поступка израде студије заштите. С

обзиром на обим послова, динамика истраживања је измењена, те се овим планом предвиђа наставак теренских истраживања 2024. године.

Завршетак студије: 2025. године

5. Појава андезита са стубастим лучењем (село Шумник код Рашке)

Општина/Град: Рашка

Напомена: Према Плану заштите природних добара за период од 2022. до 2024. године, предвиђена су теренска истраживања, почев од 2024. године.

Завршетак студије: 2025. године

6. Изданци албитских гранита (село Милатковићи код Новог Пазара)

Општина/Град: Рашка

Напомена: Према Плану заштите природних добара за период од 2022. до 2024. године, предвиђена су теренска истраживања, почев од 2024. године.

Завршетак студије: 2025. године

7. Меморијални природни споменик Љубић

Општина/Град: Чачак

Напомена: Према Плану заштите природних добара за период од 2022. до 2024. године, предвиђена је ревизија заштите са почетком валоризације 2024. године.

Акт о заштити: Решење о стављању под заштиту дела природног подручја села Љубић као просторно меморијалног природног споменика - СО Чачак број 633-1/72-03 од 20.11.1973.

Завршетак студије: 2025. године

8. Профил доње креде – Стражевица

Општина/Град: Београд - Раковица

Напомена: Према Плану заштите природних добара за период од 2022. до 2024. године, предвиђена су теренска истраживања, почев од 2024. године.

Завршетак студије: 2025. године

9. Поток Рамадан у Вишњици

Општина/Град: Београд - Палилула

Напомена: Према Плану заштите природних добара за период од 2022. до 2024. године, предвиђена су теренска истраживања, почев од 2024. године.

Завршетак студије: 2025. године

10. Видовачки кључ (влажна станица код Параћина)

Општина/Град: Параћин (десна обала Велике Мораве)

Напомена: Према Плану заштите природних добара за период од 2022. до 2024. године, предвиђена су вишегодишња теренска истраживања, почев од 2022. године, са израдом студије заштите 2024. године. С обзиром на обим послова, динамика истраживања је измењена, те се овим планом предвиђају прелиминарна теренска истраживања 2024. године, а за потребе заштите у оквиру еколошке мреже РС – ИВА подручје.

Завршетак студије: 2025. године

11. Споменик природе „Миљковачко-крављанска клисура“

Општина/Град: Ниш

Напомена: На основу иницијативе из 2021. године за заштиту Миљковачко-крављанске клисуре, те претходно извршених прелиминарних истраживања клисуре, Завод ће у 2024. години покренути поступак валоризације подручја у циљу израде Студије заштите.

Завршетак студије: 2025. године

12. Планина Гиљева

Општина/Град: Прибој, Пријепоље

Напомена: Према Плану заштите природних добара за период од 2022. до 2024. године, предвиђена су вишегодишња теренска истраживања, почев од 2024. године.

Завршетак студије: 2025. године

13. Троглав-Чемерно

Општина/Град:

Краљево, Ивањица и Лучани

Напомена:

Подручје је предвиђено Планом заштите природних добара за период од 2022. до 2024. године. Почетак истраживања планиран је за 2024. годину. Слив реке Лопатнице, чија је израда студије заштите планирана за 2022. годину, биће обухваћен валоризацијом простора планинских масива Троглав и Чемерно. Завршетак Студије планиран је 2025. године.

Завршетак студије:

2025. године

14. Дукат

Општина/Град:

Босилеград, Трговиште

Напомена:

Према Плану заштите природних добара за период од 2022. до 2024. године, предвиђена су вишегодишња теренска истраживања, почев од 2022. године. Истраживања планине Дукат су одложена Планом рада Завода 2014. године. Динамика истраживања је измењена, те се овим планом предвиђа почетак теренских истраживања 2024. године.

Завршетак студије:

2026. године

Прелиминарна истраживања подручја предложених за заштиту

Прелиминарна истраживања имају за циљ утврђивање основних природних вредности подручја и процену изводљивости заштите узимајући у обзир социо-економске прилике. На основу добијених резултата, процењује се испуњеност услова за заштиту, покретање поступка за заштиту, као и врста заштите.

За подручје за које се утврди да завређује заштиту, предвидеће се динамика даљих истраживања и израда предлога студије заштите. Уколико се утврди да подручје не поседује природне вредности од значаја за заштиту, констатоваће се да се неће радити даља истраживања и предметно подручје више неће бити део Плана заштите природних добара, нити годишњих планова. Сви прикупљени подаци биће део Информационог система Завода.

Подручја предложена за прелиминарну валоризацију су:

- 1) Семетешко језеро, Рашка
- 2) Клисуре реке Витовнице, Петровац на Млави
- 3) Велики и Мали Крш у близини Бора

- 4) Језеро Кореница између села Бусур и Везичево, Петровац на Млави
- 5) Томина пећина – Рготски камен – подручје одложено Планом из 2014. године
- 6) Мрестилиште Бованског језера, Алексинац, Сокобања
- 7) Слојеви доње креде - Грујина страна, Јулино брдо, Београд
- 8) Јухор, Јагодина
- 9) Грочанска ада, Београд – према иницијативи Града Београда из 2023. године, Секретаријат за заштиту животне средине
- 10) Гледићке планине, Трстеник – према иницијативи Планинарско смучарског друштва „Љуктен“ бр. 025-2277/1 од 07.07.2022. године (у оквиру Гледићких планина налази се Строги резерват природе „Каленић“ и Непокретно културно добро „Природни простор манастира Љубостиња“)
- 11) Пањевац – профил са фауном строматолита, Деспотовац.

Посебан значај у теренским истраживањима представљају теренска истраживања подручја манастира Хиландар на Светој Гори у Грчкој (На основу споразума о сарадњи са Манастиром Хиландар, Света Гора, у циљу заштите и очувања природних добара и природе Хиландара и његове околине). У 2024. години планиран је рад на монографији Географија Хиландара, коју израђује Завод у сарадњи са Географским факултетом и Географским институтом. С тим у вези, предвиђена су два теренска обиласка у којима учествују сарадници Завода.

Престанак заштите подручја

У поступку ревизије података Централног регистра заштићених природних добара, Завод утврђује статус и усклађеност података са законском регулативом. У том смислу, а након извршених стручних надзора и анализе података, за подручја за која се утврди да немају својства заштићених подручја, предлаже се престанак заштите у складу са установљеном процедуром. Разлози за покретање поступака престанка заштите неких од тих заштићених подручја односе се, пре свега, на нарушавање или потпуно нестајање природних вредности због којих је проглашена заштита или накнадно укључивање површина тих заштићених подручја у друга већа заштићена подручја у складу са важећом законском регулативом.

У том смислу, Завод се додатно ангажује у смислу техничке обраде и одржавања неопходних састанака са надлежним министарством и јединицама локалних самоуправа.

Стручни надзор

Законом утврђена делатност Завода је и стручни надзор над стањем и спровођењем мера заштите у природним добрима, као и стручна помоћ управљачима и корисницима заштићених природних добара.

Овај сегмент рада Завода зависи од стручне оспособљености и ангажованости управљача, инспекцијских надзора и потреба присуства сарадника Завода, поштовања законом прописаних режима, али и од других планираних послова Завода, те финансијских средстава.

Завод ће у обављању стручног и инспекцијског надзора сарађивати са Министарством надлежним

за послове заштите животне средине, Покрајинским секретаријатом за заштиту животне средине и одрживи развој Војводине, Републичком и покрајинском инспекцијом на спровођењу Конвенције о међународном промету угрожених врста дивље фауне и флоре - CITES конвенције и другим релевантним институцијама.

Стручни надзори планирани су за следећа подручја:

- НП „Ђердап“
- НП „Копоник“
- НП „Тара“
- НП „Стара планина“
- ПП „Златибор“
- ПП „Шарган-Мокра Гора“
- ПИО „Клисура Ђетиње“
- ПИО „Овчарско-Кабларска клисура“
- ПИО „Јадовник“
- ПИО „Камена Гора“
- СП „Храст сладун на Копоринској коси“, општина Велика Плана
- СП „Група стабала Добри Поток“, општина Крупањ
- СП „Два храста – Врачевић“, општина Лајковац
- СП „Рћанске пећине“
- СП „Пребреза-палеонтолошки локалитет“
- СП „Врело Млаве“
- СП „Крупајско врело“
- СП „Хомољска потајница“
- СП „Клисура Осаничке реке“
- СП „Врело Грзе“
- СП „Крупачко врело“
- СП „Земунски лесни профил“
- СП „Преконошка пећина“
- СП „Попшичка пећина“
- СП „Самар“
- СП „Фигус-Чачак“
- СП „Шумати шумар“.

План теренских истраживања за 2024. годину

Терен	Рок за израду студије	Координатор и субкоординатор	Екипа	фебруар	март	април	мај	јун	јул	август	септембар	октобар	новембар	
Терени преостали од прошле године														
ПНО Сврљишке планине	2024. јун	Иван Меденица	Иван Меденица		04.-08.									
			Александра Затезало											
			Тара Обрадовић											
			Марко Дивац											
			Марина Станић											
			Драган Нешић											
			Данко Јовић											
			Иван Вељовић		04.-08.									
			Милорад Кличковић		04.-08.									
			Аца Ђурђевић											
			Богосав Стојиљковић											
			Наташа Сарић		04.-08.									
			Марија Стојадинов											
			Андреј Захарјашевић											
			Горан Дрмановић		04.-06.									
Марија Симић														
Парк природе Сићевачка клисура - ревизија	2024. јун	Иван Меденица / Богосав Стојиљковић	Иван Меденица		04.-08.									
			Александра Затезало											
			Тара Обрадовић											
			Марко Дивац											
			Марина Станић											
			Драган Нешић											
			Данко Јовић											

Терен	Рок за израду студије	Координатор и субкоординатор	Екипа	фeбруар	март	април	мај	јун	јул	август	септембар	октобар	новембар		
			Наташа Сарић		04.-08.										
			Иван Вељовић		04.-08.										
			Аца Ђурђевић												
			Богосав Стојиљковић												
			Марија Стојадинов												
			Милорад Кличковић		04.-08.										
			Андреј Захарјашевић картограф												
			Горан Дрмановић		04.-08.										
			Марија Симић												
Ревизија студија 2024.															
Просторни меморијалн и природни споменик Оплепац, инстант	2024. октобар	Биљана Крстески / Марија Симић	Биљана Крстески	20.		8 - 10.					2-4.				
			Мирјана Тимотић												
			Марија Симић			8 - 10.									
			Милена Табашевић			9 - 10.									
			Наташа Панић												
			Сара Сићовић												
			Јелена Ковачевић	20.											
			Жељко Вучић	20.									2-4.		
			Тамара Бабић										2-4.		
			Тања Панчић										2-4.		
Парк природе Златибор	2024. март	Драгана Петраш / Биљана Крстески	Драгана Петраш	26-29.											
			Биљана Крстески	26-29.											
			Драгана Остојић	26-29.											
			Горан Дрмановић	26-29.											
			Биљана Реља												
	2024. мај	Биљана Крстески	Драгана Остојић			15-19.									
			Биљана Крстески			15-19.									

Терен	Рок за израду студије	Координатор и субкоординатор	Екипа	фeбруар	март	април	мај	јун	јул	август	септембар	октобар	новембар	
Парк природе Голија			Владан Бједов			15-19.								
			Драган Каличанин											
			Јелена Баљак / Драгана Петраш			15-19.								
ПИО Клисуре реке Градац	2024. октобар	Милорад Кличковић, Марина Илић	Милорад Кличковић			15.-18.		3-6.		5-8				
			Драган Нешић											
			Саша Бранковић			15.-18.								
			Марина Станић			15.-18.								
			Ненад Секулић			15.-18.								
			Милош Радаковић			15.-18.		3-6.		5-8				
			Марко Дивац						3-6.					
			Верица Стојановић			15.-18.		3-6.		5-8				
			Наташа Сарић			15.-18.								
			Марина Илић											
			Ана Петковић											
			Владан Бједов											
			Александра Затезало											
			Горан Дрмановић									5-8		
			Петар Матек									5-8		
Меморијалн и природни споменик Орашац инстант	2024.	Марија Трикић/Јелена Ковачевић	Марија Трикић											
			Јелена Ковачевић											
			Милена Табашевић											
			Наташа Панић											
			шумар											
			Сара Сићовић											

Терен	Рок за израду студије	Координатор и субкоординатор	Екипа	фeбруар	март	април	мај	јун	јул	август	септембар	октобар	новембар	
			Весна Јовановић											
			Марија Поповић											
Споменик природе Ботаничка башта "Јевремовац"	2024.	Слађана Шкобић/Невена Крстић	Слађана Шкобић											
			Невена Крстић											
			Наташа Панић											
			Јелена Ковачевић											
			Тања Панчић											
			Милош Радаковић											
			Александра Затезало											
			Марко Дивац											
			Тамара Бабић											
			Марија Трикић											
Студије заштите 2024.														
ПНО Клисура Сврљашког Тимока	2024. децембар	Данко Јовић / Милена Стојановић	Данко Јовић		18-22.		20-23.		15-18.					
			Аца Ђурђевић		18-22.		20-23.		15-18.					
			Саша Бранковић/Ненад Секулић				20-23.							
			Милена Стојановић		18-22.		20-23.		15-18.					
			Ивана Јовановић				20-23.		15-18.					
			Милорад Кличковић											
			Драган Нешић		18-22.				15-18.					
			Ана Петковић		18-22.				15-18.					
			Марија Трикић				20-23.							
			Драгана Недељковић		18-22		20-23.		15-18.					
			Саша Цветковић				20-23.		15-18.					
			Наташа Панић		18.-22.								13-14	
Марија Стојадинов		18.-22.		20-23.										

Терен	Рок за израду студије	Координатор и субкоординатор	Екипа	фeбруар	март	април	мај	јун	јул	август	септембар	октобар	новембар		
			Наташа Сарих												
			Андреј Захарјашевић												
			Јелена Баљак		18-22.					15-18.					
			Горан Дрмановић						15-18.						
Ушће Велике Мораве - заштићено станиште птица инстант	2024.	Милош Радаковић / Марина Станић	Милош Радаковић				22-24.				2.-4.				
			Александра Затезало				22-24.				2.-4.				
			Марина Илић				22-24.				2.-4.				
			Милена Табашевић				22-24.				2.-4.				
			Марина Станић				22-24.				2.-4.				
			Никола Мандић								2.-4.				
			Владан Бједов				22-24.				2.-4.				
			Ненад Секулић				22-24.				2.-4.				
			Марија Поповић				22-24.				2.-4.				
			Тамара Бабић								2.-4.				
Споменик природе Степин луг - Београд	2024. јун	Ивана Јелић / Слађана Шкобић	Ивана Јелић												
			Мила Ристић		*										
			Ивана Јовановић			*									
			Сара Сићевић		*										
			Наташа Панић		*										
			Жељко Вучић												
			Александра Затезало				*								
			Тамара Бабић												
			Марко Дивац				*								
			Слађана Шкобић												
			Владан Алексић												
Борисав Савовски															

Терен	Рок за израду студије	Координатор и субкоординатор	Екипа	фeбруар	март	април	мај	јун	јул	август	септембар	октобар	новембар	
			Тања Панчић											
Заштићено станиште Доње Потамишје	2024. новембар	Милош Радаковић / Милена Табашевић	Милош Радаковић			22.-23.						16-17.		
			Александра Затезало				30-31.		25-26.			16-17.		
			Марина Илић						25-26.					
			Марко Дивац			22.-23.							16-17.	
			Ненад Секулић			22.-23.							16-17.	
			Марина Станић							25-26.				
			Биљана Крстески						30-31.					
			Никола Мандић											
			Милена Табашевић			22.-23.				25-26.			16-17.	
			Владан Бједов			22.-23.							16-17.	
			Ивана Јелић						30-31.		25-26.			
			Тања Панчић											16-17.
			Весна Бркљач											16-17.
Заштићено станиште Ратајска река	2024. децембар	Аца Ђурђевић/Марко Дивац	Аца Ђурђевић					17-21.	29-02.					
			Марко Дивац					17-21.	29-02.					
			Верица Стојановић					17-21.						
			Саша Бранковић					17-21.						
			Марина Илић					17-21.						
			Марија Стојадинов					17-21.	29-02.					
			Владан Бједов					17-21.						
			Иван Вељовић					17-21.						
			Горан Дрмановић											
			Андреј Захарјашевић											
СП Стабло храста сладуна у	2024	Невена Крстић	Невена Крстић											
			Добринка Јокић											

Терен	Рок за израду студије	Координатор и субкоординатор	Екипа	фeбруар	март	април	мај	јун	јул	август	септембар	октобар	новембар	
селу Пекчаница, Краљево			Биљана Реља											
СП Стабло храста цера у селу Бабина Лука, Ваљево	2024	Невена Крстић	Невена Крстић											
			Добринка Јокић											
			Биљана Реља											
СП Стабло платана у МЗ Славковица, општина Љиг	2024	Невена Крстић	Невена Крстић											
			Добринка Јокић											
			Биљана Реља											
СП Стабло на углу улица Светозара Марковића и Јанка Веселиновића, Крагујевац	2024.	Невена Крстић	Невена Крстић											
			Добринка Јокић											
			Биљана Реља											
Заштићено станиште Мала Врбица, Бердап	2024.	Иван Меденица Милош Радаковић	Иван Меденица			15.-17.		12.-14.						
			Милош Радаковић			15.-17.		12.-14.						
			Верица Стојановић			15.-17.		12.-14.						
			Аца Ђурђевић			15.-17.		12.-14.						
			Марина Станић											
			Марко Дивац			15.-17.		12.-14.						
			Тања Панчић											
Весна Јовановић														
Споменик природе Шупља стена, Авала	2024. септембар	Марина Илић / Јелена Баљак	Марина Илић											
			Јелена Баљак											
			Сара Сићовић											

Терен	Рок за израду студије	Координатор и субкоординатор	Екипа	фeбруар	март	април	мај	јун	јул	август	септембар	октобар	новембар	
			Милорад Кличковић											
			Александра Затезало											
			Мила Ристић											
			Марија Поповић											
			Тара Обрадовић											
			Борислав Савовски											
			Ивана Јовановић											
			Марко Дивац											
			Милена Табашевић											
			Тамара Бабић											
Заштићено станиште Вапа - инстант	2024.	Саша Бранковић/Милош Радаковић	Саша Бранковић											
			Милош Радаковић											
			Ненад Секулић											
			Милена Стојановић											
			Драгана Недељковић											
			Милорад Кличковић											
			Андреке Захарјашевић											
Наставак истраживања (студије 2025. и 2026.)														
Стари рудник Црвени брег, Авала, Општина Вождовац не знамо да ли ће се радити	2025.	Марина Илић / Јелена Баљак	Марина Илић		*									
			Јелена Баљак		*									
			Сара Сићовић		*									
			Милорад Кличковић		*									
			Александра Затезало		*									
			Мила Ристић		*									
			Марија Поповић картограф		*									
			Тара Обрадовић		*									

Терен	Рок за израду студије	Координатор и субкоординатор	Екипа	фeбруар	март	април	мај	јун	јул	август	септембар	октобар	новембар	
			Борислав Савовски		*									
			Тамара Бабић		*									
Озрен Девица (парк природе или специјални резерват природе) Соко бања	2025. новембар	Данко Јовић / Драгана Неделковић	Данко Јовић		11-15.					26-29.			4-7.	
			Аца Ђурђевић		11-15.					26-29			4-7.	
			Саша Бранковић							26-29				
			Мила Ристић										4-7.	
			Милорад Кличковић										4-7.	
			Драган Нешић		11-15.								4-7.	
			Наташа Сарих										4-7.	
			Тара Обрадовић										4-7.	
			Иван Меденица								26-29		4-7.	
			Ненад Секулић								26-29		4-7.	
			Наташа Панић		11-15.						26-29			
			Драгана Неделковић		11-15.						26-29		4-7.	
			Јелена Ковачевић											
			Иван Вељовић		11-15.						26-29		4-7.	
			Марија Стојадинов											
			Саша Цветковић		11-15.									
			Горан Дрмановић											
			Андреј Захарјашевић											
Слађана Шкобић														
Јелена Баљак														
Бесна Кобила, Босилеград и Врање	2025.	Богосав Стојиљковић / Аца Ђурђевић	Богосав Стојиљковић								9-13.			
			Наташа Сарих								9-13.			
			Аца Ђурђевић								9-13.			
			Данко Јовић								9-13.			
			Иван Меденица								9-13.			
			Драган Нешић								9-13.			
			Марина Илић											
			Саша Цветковић								9-13.			
Саша Бранковић								9-13.						

Терен	Рок за израду студије	Координатор и субкоординатор	Екипа	фeбруар	март	април	мај	јун	јул	август	септембар	октобар	новембар
			Владан Бједов										
			Драгана Недељковић								9-13.		
			Ана Петковић								9-13.		
			Милена Стојановић								9-13.		
			Јелена Баљак								9-13.		
			Горан Дрмановић								9-13.		
			Андреј Захарјашевић								9-13.		
Мучањ, Ивањица	2025.	Драгана Недељковић / Аца Ђурђевић	Драгана Недељковић				26-29.		8-11.		16-19.		
			Данко Јовић				26-29.		8-11.		16-19.		
			Саша Цветковић				26-29.						
			Иван Вељовић				26-29.		8-11.		16-19.		
			Јелена Толић				26-29.		8-11.		16-19.		
			Марија Стојадинов										
			Аца Ђурђевић				26-29.		8-11.		16-19.		
			Иван Меденица				26-29.		8-11.		16-19.		
			Драган Нешић										
			Слађана Шкобић				26-29.						
			Андреј Захарјашевић										
			Весна Бркљач										
Појава андезита са стубастим лучењем (село Шумник код Рашке)	2025.	Срђан Маринчић/Мира Тимотић											
Изданци албитских гранита	2025.	Срђан Маринчић/Мира Тимотић											

Терен	Рок за израду студије	Координатор и субкоординатор	Екипа	фебруар	март	април	мај	јун	јул	август	септембар	октобар	новембар	
(село Милатковић и код Н. Пазара)														
Меморијалн и природни споменик Љубић, Чачак	2025.	Наташа Панић	Наташа Панић											
			Јелена Ковачевић											
Профил доње креде Стражевница, Београд	2025.	Срђан Маринчић/Мира Тимотић												
	2025.													

Терен	Рок за израду студије	Координатор и субкоординатор	Екипа	фeбруар	март	април	мај	јун	јул	август	септембар	октобар	новембар	
Поток Рамадан у Вишњици, Палидула		Милорад Кличковић/Марина Илић												
Видовачки кључ, влажно станиште код Параћина	2025.	Иван Меденица/Аца Ђурђевић	Иван Меденица											
			Аца Ђурђевић											
			Богосав Стојиљковић											
			Саша Бранковић											
			Данко Јовић											
			картограф											
			правник											
Милковачко крављанска	2025.	Драган Нешић/Кличковић	Драган Нешић											
			Милорад Кличковић											
			Верица Стојановић											

Терен	Рок за израду студије	Координатор и субкоординатор	Екипа	фeбруар	март	април	мај	јун	јул	август	септембар	октобар	новембар		
клицура, Ниш			Иван Меденица												
			Данко Јовић												
Планина Гиљева, Прибој и Пријеполје	2025.	Милош Радаковић	Милош Радаковић				27.-31.		15.-19.						
			Марина Станић				27.-31.								
			Милена Табашевић				27.-31.		15.-19.						
			Срђан Маринчић										7-11.		
			Милорад Кличковић										7-11.		
			Марко Дивац				27.-31.		15.-19.						
			Тара Обрадовић				27.-31.						7-11.		
			Владан Бједов				27.-31.		15.-19.						
			Наташа Сарих											7-11.	
			Марина Илић											7-11.	
			Слађана Шкобић											7-11.	
			Аца Ђурђевић								15.-19.				
			Ненад Секулић/Саша Бранковић								15.-19.				
Троглав и Чемерно - Предео	2025.	Владан Бједов / Марија Стојадинов	Владан Бједов			22-26.			1-5.			7-11.	4-8.		
			Саша Бранковић			22-26.			1-5.						

Терен	Рок за израду студије	Координатор и субкоординатор	Екипа	фeбруар	март	април	мај	јун	јул	август	септембар	октобар	новембар		
изузетних одлика			Марко Дивац			22-26.			1-5.						
			Александра Затезало			22-26.			1-5.						
			Ивана Јелић			22-26.							7-11.		
			Милош Радаковић			22-26.				1-5.					
			Ненад Секулић			22-26.				1-5.					
			Ђорђе Стојадиновић			22-26.				1-5.			7-11.		
			Иван Вељовић			22-26.				1-5.					
			Драган Нешић / Тара Обрадовић								1-5.			7-11.	
			Наташа Сарић												
			Марина Илић								1-5.			7-11.	
			Марија Стојадинов								1-5.			7-11.	4-8.
			Наташа Панић												4-8.
			Сара Сићовић												4-8.
			Слађана Шкобић								1-5.			7-11.	
			Горан Дрмановић												4-8.
			Милорад Кличковић								1-5.			7-11.	
			Марина Станић								1-5.				4-8.
Биљана Реља															
Дукат, Босилеград и трговиште	2026.	Богосав Стојиљковић / Аца Ђурђевић	Богосав Стојиљковић												
			Наташа Сарић									9-13.			
			Аца Ђурђевић									9-13.			
			Данко Јовић									9-13.			
			Иван Меденица									9-13.			
			Драган Нешић									9-13.			
			Марина Илић												
			Саша Цветковић										9-13.		

Терен	Рок за израду студије	Координатор и субкоординатор	Екипа	фебруар	март	април	мај	јун	јул	август	септембар	октобар	новембар
			Саша Бранковић								9-13.		
			Владан Бједов										
			Драгана Недељковић								9-13.		
			Ана Петковић								9-13.		
			Мила Ристић								9-13.		
			Јелена Баљак								9-13.		
			Горан Дрмановић										
			Андеј Захарјашевић										
Прелиминарна истраживања													
Семетешко језеро , Рашка		Саша Бранковић	Саша Бранковић										
			Данко Јовић										
			Драгана Недељковић										
			Милорад Кличковић										
			-										
			Ненад Секулић										
Клисура реке Витовнице - Петровац на Млави		Данко Јовић	Данко Јовић		25-29.								
			Аца Ђурђевић										
			Саша Бранковић										
			Ивана Јовановић										
			Милорад Кличковић										
			Верица Стојановић	29.-01.									
			Ненад Секулић		25-29.								
			Наташа Сарић		25-29.								
			Марија Стојадинов										
			Марина Илић	29.-01.									
			Марија Поповић	29.-01.									
			Иван Вељовић										

Терен	Рок за израду студије	Координатор и субкоординатор	Екипа	фебруар	март	април	мај	јун	јул	август	септембар	октобар	новембар	
			Тара Обрадовић	29.-01.										
Велики и Мали Крш у близини Бора (специјални резерват)	2025.	Драган Нешић / Данко Јовић	Данко Јовић		25-29.									
			Александра Затезало											
			Срђан Маринчић											
			Иван Меденица											
			Милорад Кличковић											
			Драган Нешић		25-29.									
			Марија Стојадинов											
			Наташа Сарић		25-29.									
			Ана Петковић											
Богосав Стоиљковић														
Језеро Кореница између села Бусур и Везичево - Петровац на Млави		Тара Обрадовић	Данко Јовић											
			Александра Затезало / Аца Ђурђевић											
			Саша Бранковић											
			Ивана Јовановић											
			Драган Нешић											
			Богосав Стојиљковић											
			Ненад Секулић		25-29									
			Марина Илић											
			Тара Обрадовић											
Милош Радаковић														
Томина пећина	2024. децембар	Драган Нешић	Аца Ђурђевић											
			Драган Нешић											
			Данко Јовић											
			Марина Илић											
			Наташа Сарић											
Мрестилиште		Саша Бранковић	Саша Бранковић											
			Ненад Секулић											

Терен	Рок за израду студије	Координатор и субкоординатор	Екипа	фебруар	март	април	мај	јун	јул	август	септембар	октобар	новембар		
Бованског језера															
Слојеви доње креде - Грујина страна, Јулино брдо		Срђан Маринчић/М. Тимотић	Срђан Маринчић												
			Мирјана Тимотић												
			Тара Обрадовић												
			Борислав Савовски												
			Наташа Сарић												
Планина Јухор			Марина Станић												
			Ана Петковић							23-26.					
			Жељко Вучић							23-26.					
			Владан Бједов / Марија Стојадинов												
			Марија Трикић							23-26.					
			Драгана Остојић							23-26.					
Горочанска ада, Београд															
Гледишке планине, Трстеник															

Терен	Рок за израду студије	Координатор и субкоординатор	Екипа	фeбруар	март	април	мај	јун	јул	август	септембар	октобар	новембар
Пањевац	2024.	Срђан Маринчић	Срђан Маринчић								23-26.		
			Милорад Кличковић										
			Наташа Сарић										
			Марина Илић										
			картограф										
Гибавец (Сурчин)	2024 - децембар	Милош Радаковић	Милош Радаковић										
			Марко Дивац										
			Милена Табашевић										
			Јелена Баљак										
Стручни надзори													
НП Бердап		Срђан Маринчић	Верица Стојановић	06.-09.									
			Срђан Маринчић										
			Влада Бједов										
			Јелена Баљак										
НП Копаоник		Данко Јовић/Марија Трикић	Данко Јовић										
			Марија Трикић										

Терен	Рок за израду студије	Координатор и субкоординатор	Екипа	фебруар	март	април	мај	јун	јул	август	септембар	октобар	новембар	
НП Тара		Драгана Остојић												
НП Стара планина		Данко Јовић				*	*							
						*	*							
						*	*							
						*	*							
ПП Златибор		Драгана Петраш	Драгана Петраш	12.-15.										
			Драгана Остојић											
			Биља Крестески											
			Марина Станић											
			Милош Радаковић											
ПП Шарган Мокра гора		Драгана Остојић												
ПИО Клисуре Бетиње		Милорад Кличковић												

Терен	Рок за израду студије	Координатор и субкоординатор	Екипа	фебруар	март	април	мај	јун	јул	август	септембар	октобар	новембар	
ПИО Овчар каблар		Срђан Маринчић												
ПИО Јадовник		Влада Бједов												
ПИО Камена гора		Драгана Петраш												
СП Храст сладун на Копоринској коси			Невена Крстић											
			Добринка Јокић											
СП група стабала Добри поток			Невена Крстић											
			Добринка Јокић											
СП два храста Врачевих			Невена Крстић											
			Добринка Јокић											
СП Рћанске пећине														

Терен	Рок за израду студије	Координатор и субкоординатор	Екипа	фебруар	март	април	мај	јун	јул	август	септембар	октобар	новембар	
СП Пребреза														
СП Врело Млаве														
СП Крупајско врело														
СП Хомољска потајница														
СП Клисура Осаничке реке														

Терен	Рок за израду студије	Координатор и субкоординатор	Екипа	фебруар	март	април	мај	јун	јул	август	септембар	октобар	новембар
СП Крупачко врело													
СП Земунски лесни профил													
СП Преконошка пећина													
СП Попшичка пећина													
СП Самар													
СП Фикус Чачак			Невена Крстић										
			Добринка Јокић										
			Невена Крстић	02.									

Терен	Рок за израду студије	Координатор и субкоординатор	Екипа	фебруар	март	април	мај	јун	јул	август	септембар	октобар	новембар	
СП стабла у Чачку, при бор Жевица			Добринка Јокић	02.										
СП Шумати шумар			Невена Крстић	23.										
			Добринка Јокић	23.										
Обилазак плантажа														
Теренски обиласци плантажа ради процене приноса (хајдучка трава, шипурак, бели слез, гавез, линцура, здравац, клека)	2024	Слађана Шкобић	Слађана Шкобић											
								2-3 дана		2-3 дана		2-3 дана		
Терени за израду монографија														
Преконошка пећина, Пећински систем Самар и Језава	2027	Драган Нешић, Милорад Кличковић												
			Драган Нешић											
			Милорад Кличковић											
			Данко Јовић											
			Марина Илић											
			Александра Затезало											
			Аца Ђурђевић											
			Марко Дивац											
			Марија Стојадинов											
			Наташа Сарић											
Богосав Стојиљковић														

Терен	Рок за израду студије	Координатор и субкоординатор	Екипа	фебруар	март	април	мај	јун	јул	август	септембар	октобар	новембар	
Водопади Старе планине		Наташа Сарић	Срђан Маринчић											
			Милорад Кличковић											
			Марина Илић											
			Данко Јовић											
			Драгана Недељковић											
Проход Пчињски флора	2025		Наташа Панић			*					*			
			Богосав Стојиљковић			*	*	*			*			
			Драгана Недељковић			*	*	*			*			
Хиландар			Срђан Маринчић					13-19.						
			Драган Нешић					13-19.						
			Данко Јовић					19.-26.						
			Ненад Секулић					19.-26.						
			Аца Ђурђевић					19.-26.						
			Иван Вељковић					19.-26.						
			Богосав Стојиљковић					19.-26.						
			Иван Меденица					19.-26.						
			Горан Дрмановић					19.-26.						
			Милорад Кличковић					19.-26.						
Стручне екскурзије														
Промоција "Заштићене биљне врсте Србије" у			Марина Шибалић											
			Бранка Вујовић			03.-05.								
			Данко Јовић											

Терен	Рок за израду студије	Координатор и субкоординатор	Екипа	фебруар	март	април	мај	јун	јул	август	септембар	октобар	новембар
Подгорици, Црна Гора			Драгана Недељковић										
			Богосав Стоиљковић										
Стручна екскурзија Плитвичка језера			Наташа Сарић			10-13.							
			Данко Јовић										
			Ненад Секулић										
			Милорад Кличковић										
			Марина Илић										
			Срђан Маринчић										
			Мирјана Тимотић										
			Драган Нешић										
			Борислав Савовски										
			Тара Обрадовић										
			Горан Дрмановић										
	Марија Трикић												

За теренска истраживања дата у табели за која нису одређени датуми и уписани у табелу, накнадно ће се одредити термини излазака и екипе стручних сарадника у зависности од расположивости капацитета.

ИЗРАДА РЕШЕЊА О УСЛОВИМА ЗАШТИТЕ ПРИРОДЕ И МИШЉЕЊА

Израда решења о условима заштите природе, стручних основа, мишљења и других аката Завода један је од захтевнијих и обимнијих редовних послова Завода, за који се ангажују сва одељења Завода у пуном капацитету. Утврђивање услова и мера заштите природе и природних вредности у поступку израде и спровођења просторних и урбанистичких планова, пројектне документације, основа и програма управљања (шумских, ловних, риболовних, водопривредних и др.), за потребе истраживања, експлоатацију природних ресурса, пројеката обновљивих извора енергије, и програма и стратегија у свим делатностима које утичу на природу, обухвата, поред канцеларијског рада, често и теренски обилазак ради утврђивања неопходних чињеница за обраду предмета. На основу просечног раста броја поднетих захтева у претходним годинама, очекује се да ће током 2024. године број захтева бити на нивоу из 2023. године или већи, то јест више од 4500 захтева.

УТВРЂИВАЊЕ ПРЕДОНЕ РАЗНОВРСНОСТИ

Активности у области пределе разнорсности дефинисане су Планом заштите природних добара за период од 2022. до 2024. године. Заштита предела се остварује на два начина: успостављањем заштићених подручја или заштитом одређених (визуелних, структуралних) карактеристика предела. У складу са постојећим прописима, предео изузетних одлика је заштићено подручје препознатљивог изгледа са значајним природним, биолошко-еколошким, естетским и културно-историјским вредностима, које се током времена развијало као резултат интеракције природе, природних потенцијала подручја и традиционалног начина живота локалног становништва. Издвојен је и културни предео изузетних одлика, чиме су културно-историјске вредности посебно вредноване и истакнуте са аспекта заштите природе.

Идентификација предела кроз дефинисање предеоних типова представља законом дефинисан основ за заштиту, управљање и планирање предела. Вредновање и заштита предеоних вредности спроводи се кроз обједињавање свих природних, културних и створених вредности у оквиру заштићених подручја.

Завод планира наставак сарадње у области предела и предеоног диверзитета са надлежним институцијама из области културног наслеђа и другим институцијама које нису потписнице Конвенције, а које имају обавезу имплементације и спровођења мера политике предела.

Активности у области пределе политике Завод ће спроводити, првенствено, у складу са обавезама које проистичу из Програма заштите природе Републике Србије и стратешким приоритетима који су дефинисани кроз Нацрт просторног плана Републике Србије (2021–2035). Предметним Програмом планирана је *Идентификација, вредновање и заштита различитих типова предела на територији Републике Србије*, и то кроз следеће активности:

- израда националне базе просторних података предела (о предеоним вредностима);
- унапређење и/или ревизија законодавног оквира за типологију предела;
- успостављање методологије за идентификацију карактера и оцену предела (процену стања предела) на територији Републике Србије.

Идентификација предела кроз дефинисање предеоних типова представља законом дефинисани основ за заштиту, управљање и планирање предела. Вредновање и заштита предеоних вредности спроводи се кроз обједињавања свих природних, културних и створених вредности у оквиру заштићених подручја. С тим у вези, у 2024. години планиране су следеће оперативне активности:

- израда студија заштите са аспекта предеоне разноврсности;
- учешће у редовним стручним надзорима у оквиру заштићених подручја (НП, ПП, ПИО, резервати и др.);
- обезбеђивање заштите предеоне разноврсности која је дефинисана начелима заштите природе, кроз издавање услова заштите природе и стручних основа за потребе израде просторно-планске документације;

У циљу квалитетнијег и свеобухватнијег рада на утврђивању вредности предела, потребно је остварити сарадњу са научним, стручним и другим организацијама које се баве: истраживањем, планирањем, заштитом и управљањем пределима. Усавршавање стручних сарадника (пејзажних архитеката) у области имплементације софтверских решења на бази ГИС-а са циљем оптимизације предеоних истраживања представља сегмент рада који је потребно унапредити.

ЦЕНТРАЛНИ РЕГИСТАР ЗАШТИЋЕНИХ ПРИРОДНИХ ДОБАРА

Регистар заштићених природних добара се води у складу с Правилником о садржају и начину вођења Регистра заштићених природних добара („Службени гласник РС”, бр. 81/2010). Законом о заштити природе („Службени гласник РС”, број 36/2009, 88/2010, 91/2010 – исправка, 14/2016, 95/2018 – други закон и 71/2021) предвиђено је да Завод за заштиту природе Србије води Централни регистар заштићених природних добара који садржи податке за целу територију Републике Србије. Покрајински завод за заштиту природе редовно доставља Заводу промене података и информација у Покрајинском регистру.

Регистар чине главна књига и збирка исправа које имају статус јавне књиге. Законом је дефинисана обавеза Завода која подразумева и ревизију Централног регистра и ажурирање података.

Послови у вези с Централним регистром подразумевају:

- Редовно уношење и ажурирање података, које се врши на основу донетих аката о стављању под заштиту, измена или допуна аката о заштити и аката о стављању ван снаге аката о заштити (брисање из евиденције заштићених природних добара).

- Вођење евиденције о природним добрима под претходном заштитом. Акта о претходној заштити природних добара чувају се с актима о заштити, а имају и своју засебну евиденцију.
- Периодичну проверу података.
- Комплетирање збирке исправа за свако заштићено природно добро.
- Допуњавање збирке исправа извештајима, актима, подацима (архивским, картографским, катастарским) и другим релевантним документима.
- Редован процес микрофилмовања података.
- Анализу и ревизију података Централног регистра природних добара.

Централни регистар заштићених природних добара води се у папирном облику. Поред тога, подаци о заштићеним природним добрима уносе се и у Информациони систем Завода, Модул централни регистар.

Као и претходних година, на годишњем нивоу, планирано је да се подаци из Централног регистра заштићених природних добара достављају:

Агенцији за заштиту животне средине

- Извештај о стању животне средине за претходну 2023. годину. Подаци се односе на промену површина заштићених подручја по категоријама природних подручја, строго заштићене и заштићене дивље врсте и контролу сакупљања заштићених врста дивље флоре, фауне и гљива у комерцијалне сврхе;
- CDDA базу – базу о заштићеним природним добрима на нивоу европских земаља, коју води Европска агенција за заштиту животне средине. Завод прослеђује податке о заштићеним природним добрима у Републици Србији у виду табеларних и просторних података.

Републичком заводу за статистику

- Статистички годишњак Републике Србије – за 2023. годину. Подаци су у вези са статистиком заштићених природних добара по националној легислативи и у вези са заштићеним подручјима која су вреднована као међународно значајна на основу међународних докумената које је ратификовала Република Србија. Подаци се објављују у поглављу Животна средина, док се извори и методологија прикупљања података објављују у поглављу Заштићена природна баштина;
- Републичку DevInfo базу. База података садржи податке само на нивоу Републике Србије и замисао је да се прате глобални Миленијумски циљеви развоја и национални Миленијумски циљеви развоја. Индикатор за који Завод доставља податке носи назив „Процент површине заштићених природних добара у односу на укупну површину Републике Србије“.

Завод за заштиту природе Србије у области званичне статистике биће препознат и кроз нови Закон о званичној статистици као „остали произвођач званичне статистике“, у Петогодишњем програму званичне статистике (2021–2025) као и у Плану званичне статистике за 2024. годину на следећим истраживањима и пословима:

- Регистру заштићених природних добара;

- Бази података о стаништима, заштићеним врстама и подручјима еколошке мреже и
- Изради студија заштите којима се утврђују вредности подручја предложених за заштиту.

Републичком секретаријату за јавне политике

- Административни поступак Централни регистар заштићених природних добара. Подаци су потребни ради реализације активности „Анализа трансформације административних поступака за грађане”, у оквиру које се као наредна фаза идентификације административних поступака за грађане и привреду спроводи анализа свих званичних Регистра. Завод има обавезу да мења и ажурира на Порталу еПАПИР (Програм Владе за смањење административног оптерећења привреде) сваку промену у вези са Централним регистром, а која произилази из промене законских и подзаконских аката.

Министарству заштите животне средине

- Полугодишњи и годишњи извештај за програмске активности Завода. Подршка раду Завода за заштиту природе Србије (у оквиру програма – Заштита природе и климатске промене), Циљ 1: Вредновање природних вредности и припрема стручне основе за заштиту, Индикатори „Број подручја вреднованих за заштиту” и „Број стручних надзора”;
- Обављање послова инспекцијског надзора: доставља се ажурирани Централни регистар заштићених природних добара у електронском облику;
- Испуњење законских обавеза достављања копије микрофилмоване документације заштићених природних добара. На основу члана 14. Правилника о садржају и начину вођења регистра заштићених природних добара („Службени гласник РС” 81/2010).

Завод има обавезу да на годишњем нивоу микрофилмује документацију заштићених природних добара и да копију микрофилма достави надлежном Министарству.

Према захтевима различитих институција и заинтересованих страна, очекује се достављање података о заштићеним подручјима и врстама из Централног регистра.

УСПОСТАВЉАЊЕ ЕКОЛОШКЕ МРЕЖЕ, ЗАШТИТА БИОДИВЕРЗИТЕТА И ОДРЖИВИ РАЗВОЈ

ПРОЈЕКТИ ЕКОЛОШКЕ МРЕЖЕ

У вези са мобилизацијом података и планирањем одабира нових еколошки значајних подручја еколошке мреже Републике Србије, током 2023. године потписана су 4 уговора са Биолошким факултетом и Институтом за мултидисциплинарне студије Универзитета у Београду, чија реализација се планира током 2024. године:

Пројекат „Успостављање еколошке мреже на територији Републике Србије” – 7. фаза

Прибављање података и друге услуге у вези СА ПТИЦАМА у циљу наставка успостављања еколошке мреже у Републици Србији - уговор је закључен 21.08.2023. године са Институтом за мултидисциплинарна истраживања Универзитета у Београду:

- Основу за израду критеријума и методологије за одабир EMERALD подручја представља документ „Критеријуми и методологија за одабир еколошки значајних подручја и еколошких коридора од националног значаја за потребе Еколошке мреже Републике Србије“ (Лазаревић, 2019), који је настао у претходним фазама пројекта, као и критеријуми и методологија за одабир еколошки значајних подручја из 6. фазе пројекта.
- Критеријуми и методологија за одабир EMERALD подручја треба да успоставе јасну везу између међународне NATURA 2000 и EMERALD мреже, са еколошком мрежом Републике Србије.
- Мобилизација свих прикупљених података у периоду 2016-2023. године и израда сетова података за дефинисање EMERALD подручја, у складу са методологијама које су се користиле у оквиру пројекта „Успостављање еколошке мреже Републике Србије“, „Успостављања еколошке мреже Европске уније NATURA 2000 као дела еколошке мреже у Републици Србији“ и IPA 2016 пројекта “EU for Serbia - Continued support to implementation of Chapter 27 in the area of nature protection (NATURA 2000)”.
- Мобилизација прикупљених података се односи на све доступне податке за 79 врста птица са референтне листе ревидираног прилога 1. Резолуције бр. 6 (1998) Сталног комитета Бернске конвенције.
- Израда и анализа сетова података за дефинисање EMERALD подручја треба да обухвата само податке релевантне за израду стандарних образаца EMERALD подручја Србије, који ће бити дефинисани критеријумима и методологијом за одабир EMERALD подручја.
- Успостављање мониторинга и теренско картирање референтних врста са ревидираног прилога 1 Резолуције бр. 6 (1998) Сталног комитета Бернске конвенције на територији целе Србије. Теренски обилазак ће се обавити за минимум 61 издвојено подручје, посебно за врсте са уским еколошким валенцама, а у циљу валоризације издвојених подручја и дефинисања граница подручја. Листа врста за теренско картирање биће накнадно дефинисана у оквиру радне групе Извршиоца и Наручиоца.
- Израда стандардних образаца (СДФ образаца) за EMERALD подручја која су издвојена на основу научно заснованих и претходно мобилисаних података о референтним врстама птица на територији целе Србије, а у складу са ревидираним прилогом 1. Резолуције бр. 6 (1998) Сталног комитета Бернске конвенције.

Прибављање података и друге услуге У ВЕЗИ СА ТИПОВИМА СТАНИШТА И ПОЈЕДИНАЧНИМ ГРУПАМА ОРГАНИЗАМА ФЛОРЕ, ФАУНЕ И ГЉИВА у циљу наставка успостављања еколошке мреже у Републици Србији - уговор је закључен 13.11.2023. године са Биолошким факултетом Универзитета у Београду:

- Успостављање мониторинга и теренско картирање нешумских типова станишта и дивљих врста биљака, животиња и гљива од значаја за еколошку мрежу Републике Србије у складу са методологијама које су коришћене у претходним теренским истраживањима. Теренско картирање се врши за нешумске типове станишта и за дивље врсте биљака, животиња и гљива за које не постоје довољни подаци за потребе издвајања еколошки значајних подручја еколошке мреже, и то, на одабраним подручјима која ће се детаљније дефинисати у договору са Наручиоцем, најкасније четири месеца по закључивању овог Уговора. Укупна искартирана површина треба да буде између 5.000 и 8.000 хектара.

Пројекат „Успостављање еколошки значајних подручја Европске Уније NATURA 2000 на територији Републике Србије” – 6. фаза

Прибављање података и друге услуге у вези СА ПТИЦАМА у циљу успостављања еколошке мреже Европске уније NATURA 2000 у Републици Србији - уговор је закључен 21.08.2023. године са Институтом за мултидисциплинарна истраживања Универзитета у Београду:

- Прикупљање нових података о врстама са Додатка I Директиве о птицама, односно прикупљање података о свим врстама чигри (*Sternula albifrons*, *Sterna hirundo*, *Chlidonias hybrida*, *Chlidonias leucopterus*, *Chlidonias niger*), као и података о окупљалиштима након гнезђења и на сеоби ових и других врста чигри на подручју речног тока река Дрине, Саве и Дунава и на територији АП Војводина, као и других врста птица са Додатка I Директиве о птицама на наведеним локалитетима.
- Анализа новоприкупљених података и допуна стандардних образаца за дивље врсте птица у постојећим и потенцијално новим подручјима посебне заштите птица.

Прибављање података и друге услуге у вези са нешумским стаништима и појединачним групама организама флоре и фауне у циљу успостављања еколошке мреже Европске уније NATURA 2000 у Републици Србији - уговор је закључен 13.11.2023. године са Биолошким факултетом Универзитета у Београду:

- Теренско картирање нешумских типова станишта и дивљих врста биљака и животиња за еколошку мрежу Европске уније NATURA 2000 у Републици Србији, у складу са методологијама које су коришћене у претходним теренским истраживањима. Теренско картирање се врши за нешумске типове станишта и за дивље врсте биљака и животиња за које не постоје довољни подаци за потребе издвајања подручја еколошке мреже, и то, на одабраним подручјима која ће се детаљније дефинисати у договору са Наручиоцем, најкасније четири месеца по закључивању овог Уговора.

Наставак рада у оквиру оба наведена Пројекта се планира и кроз следеће фазе током 2024-2025. године, с обзиром да ће резултати бити достављени до августа, односно новембра 2024. године.

ПЛАНИРАНА ДИНАМИКА НА ИЗРАДИ ЕКОЛОШКЕ МРЕЖЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

У 2024. години предвиђено је да Министарство заштите животне средине, Завод за заштиту природе Србије, Покрајински завод за заштиту природе, Биолошки факултет и Институт за мултидисциплинарна истраживања Универзитета у Београду изврше верификацију референтних листа типова станишта и врста и предложених еколошки значајних подручја еколошке мреже Србије, а све у циљу израде и прилога циљева и мера очувања за типове станишта и врсте са референтних листа и циљева очувања предложених еколошки значајних подручја еколошке мреже у поступку израде Предлога уредбе о еколошкој мрежи.

Од значаја за припрему Предлога уредбе о еколошкој мрежи биће и достављени резултати пројеката „Успостављање еколошке мреже на територији Републике Србије”, „Успостављање еколошке мреже Европске уније NATURA 2000 као дела еколошке мреже Републике Србије” и „Израда Црвених листа и Црвених књига појединачних група организама флоре, фауне и гљива у Републици Србији“ с краја 2023. године и очекиваних резултата током 2024. године.

По пројекту *Прибављање података и друге услуге у циљу наставка успостављања еколошке мреже у Републици Србији* - фаза 6. (2022. година), предвиђено је достављање листе еколошки значајних подручја до краја 2023. године, која садржи следеће:

- Утврђене критеријуме за издвајање циљних врста и селекцију подручја.
- Мобилизацију свих података о релеватним врстама и типовима станишта који су и дефинисани критеријумима за издвајање референтних спискова биодиверзитета.
- Анализу просторне дистрибуције података о референтним врстама и типовима станишта са просторним положајима подручја важеће еколошке мреже и ревидирање и дерогирање листе подручја (подручја се могу искључивати или додавати нова уколико постоје оправдани разлози за то).
- Израду нових еколошки значајних подручја (дигитални полигони и основне информације о њима).
- Израду СДФ образаца за појединачна подручја и циљне врсте и типове станишта за свако издвојено подручје нове еколошке мреже.

Пројектом је предвиђена израда стручних критеријума за дефинисање референтне листе врста и типова станишта, која ће укључивати врсте од европског значаја и врсте од националног значаја. По дефинисању ове листе, приступа се мобилизацији свих доступних података о референтним врстама и типовима станишта за Србији, издвајању релевантних (прецизних, савремених и високо квалитетних) података како би се просторном дистрибуцијом тих података извршила ревизија или дерогиација постојећих подручја из Прилога 1 Уредбе о еколошкој мрежи („Сл. гласник РС“, бр. 102/2010), а посебно оних која немају атрибуте биодиверзитета или су неповратно промењена.

За свако добијено подручје се потом мора издвојити комплетан сет података са свим параметрима који га издвајају у засебну целину. Параметри су: границе подручја (полигони) и информација о њима (површина), номинациони спискови врста и/или типова станишта (циљне

врсте за појединачно подручје), популациони параметри циљних врста и/или типова станишта, фактори угрожавања и мере спречавања или ублажавања негативних ефеката (циљеви и мере очувања).

Пројектним задацима у 2024. години у пројекту *Прибављање података и друге услуге у циљу наставка успостављања еколошке мреже у Републици Србији* добиће се основне информације о садржају подручја и прелиминарне границе подручја које се не цртају по катастру. Специфични циљеви и мере очувања врста и типова станишта унутар сваког подручја ће се разрађивати током 2024. године за сваку појединачну врсту и тип станишта. На заводима је да, по достављању резултата пројекта, заврше са уређењем СДФ-формулара подручја и израде границе еколошки значајних подручја по катастру.

Током 2024. године Завод за заштиту природе Србије и Покрајински завод ће радити на финализацији Прилога 1. и Прилога 4. Нацрта Уредбе о еколошкој мрежи (2023), чије се усвајање очекује током 2024. године. То подразумева:

- Цртање подручја по катастру, односно боље просторно дефинисање грубог предлога границе, добијеног из 6. фазе пројекта за успостављање еколошке мреже и исцртавање детаљних граница по катастру.
- Опис сваког појединачног подручја по саставу вредности (врсте) и критеријума за његово издвајање. (Прилог 1.)
- Издвајање циљева и мера очувања циљних врста и типова станишта за свако појединачно подручје. (Прилог 4.)

ЗАШТИТА БИОДИВЕРЗИТЕТА

У оквиру стручних послова заштите природе и природних добара Завода, заштита биодиверзитета спада у једну од главних активности. Заштита биодиверзитета је веома комплексна делатност која укључује заштиту и очување целокупне разноврсности органских врста, а посебно угрожених и ретких дивљих врста и њихових станишта, као и одређених типова станишта од националног и међународног значаја. У том смислу, заштита се спроводи, како кроз вредновање одређених просторних целина од битног значаја за очување одређених компоненти биодиверзитета, тако и кроз спровођење и других редовних активности Завода, као што су давање мишљења и услова за различите интервенције у простору (израда просторно-планске документације, изградња мањих и већих инфраструктурних објеката, туристичких центара са пратећом инфраструктуром, појединачних објеката различите намене, за узорковање строго заштићених и заштићених дивљих врста у научноистраживачке сврхе, за прекогранични промет дивљих врста итд.). У 2024. години наставиће се сарадња са научним институцијама на активностима заштите појединачних врста и њихових станишта кроз пројекте на успостављању еколошке мреже Србије, укључујући и европску EMERALD мрежу и мрежу EU NATURA 2000, проверу спискова врста по биогеографским регионима и типова станишта по биогеографским регионима на основу усаглашавања типова станишта са Резолуције 4. Бернске конвенције са прилогом 1. Директиве о стаништима, као и на реализацији пројектних тема усмерених на

праћење стања појединачних дивљих врста биљака и животиња и типова станишта, које су инкорпорирани у редовне активности Завода.

Апликација „Теренска“ ће бити коришћена на свим будућим истраживањима, било да су она прелиминарна, или завршна у 2024. години, као и у случају ревизија подручја. Планиран је теренски рад на лолалитетима: Бесна Кобила, Дукат, Велики и Мали Крш у близини Бора, Девица и Озрен, Доње Потамишје, Језеро Кореница између села Бусур и Везичево - Петровац на Млави, Клисуре реке Витовнице - Петровац на Млави, Ушће Велике Мораве, Мала Врбица, Меморијални споменик Оплењак, Мрестилиште Бованског језера, Мучањ, Парк природе Сићевачка клисура, ПИО Градац, ПИО Клисуре Сврљишког Тимока, ПИО Сврљишке планине, Планина Гиљева, Планина Јухор, Преконошка пећина, Пећински систем Самар и Језава, Ратајска река, Толинци, Семетешко језеро, Споменик природе Степин луг – Београд, Споменик природе Шупља стена, Авала, Томина пећина – прелиминарна, Троглав и Чемерно.

Пројекти

Нема планираних пројеката за 2024. годину.

Пројектне теме

У 2024. години је планиран наставак рада на следећим темама:

- Стање и мониторинг популација дивокозе (*Rupicapra rupicapra* L. 1758) У Србији: потенцијали и могућности реинтродукције, односно интродукције;
- Стање и мониторинг популације строго заштићених и заштићених врста звери у Србији – предлог и примена приоритетних мера заштите и управљања;
- Стање и мониторинг популација дивљих папकारа у Србији – предлог и примена приоритетних мера заштите и управљања;
- Биљни свет Старе планине – флора Баљевског дола;
- Мониторинг заштићене биљне врсте госпоине папучице (*Cypripedium calceolus*) на Сувој планини;
- Истраживања активности и заступљености глодара и бубоједа на Облачинском и Крајковачком језеру;
- Мониторинг заштићене биљне врсте барска папрат (*Thelypteris palustris*) (Дебели луг код Мајданпека, Блаце, Јелица, Семетешко језеро, Облик код Владичиног Хана).

У сврху реализације пројектних тема предвиђене су следеће активности:

- Прикупљање релевантних података од сарадника са терена;
- Одржавање контаката и размена информација са управљачима заштићених подручја и другим корисницима простора и ресурса који су значајни за реализацију пројектних активности;
- Теренски обилазак подручја и локација значајних за реализацију пројектних активности;
- Сарадња са научним и стручним институцијама и организацијама значајним за реализацију пројектних активности.

Поред редовних активности из делокруга рада Завода, спроводиће се и следеће активности из области заштите биодиверзитета:

- Преузимање и збрињавање строго заштићених и заштићених дивљих врста животиња, као и врста које се налазе на прилозима Правилника о прекограничном промету и трговини заштићеним врстама;
- Евидентирање држања строго заштићених и заштићених дивљих врста животиња у складу са Правилником о условима држања, начину обележавања и евидентирања дивљих животиња у заточеништву;
- Утврђивање састава фауне риба у поступку издавања услова заштите природе (изградња мини хидроелектрана и других хидротехничких објеката, експлоатација шљунка и песка), а за потребе праћења стања и степена угрожености дивљих врста риба и њихових станишта у природи и друго;
- Реализација интервентних активности и спровођење мера заштите, који се не могу планирати (обиласци продавница кућних љубимаца, одгајивачница и зоолошких вртова, стручни надзори у случају илегалног сакупљања заштићених врста биљака, држања и лова дивљих животиња, активности на заштићеним подручјима у случају елементарних непогода – снеголома и ветроизвала, сече стабала) и др.

ИЗРАДА ЦРВЕНИХ ЛИСТА И ЦРВЕНИХ КЊИГА

Током 2023. године потписан је и *Уговор о јавној набавци „Израда Црвене књиге флоре, фауне и гљива у Републици Србији” – 7. фаза* (закључен 21.08.2023. године са Биолошким факултетом Универзитета у Београду). Циљ је да се израде рукописи у 2024. години за Црвене књиге:

1. „Црвена књига флоре Србије I – Алге“
2. „Црвена књига флоре Србије II – Маховине“
3. „Црвена књига флоре Србије III – Васкуларне биљке I – регионално ишчезле и критично угрожене врсте“
4. „Црвена књига фауне Србије IX – Пећински бескичмењаци“ (у 2025. години).

Уз унапређење базе података о дистрибуцији потенцијално угрожених врста Србије, и то за алге, маховине, васкуларне биљке и пећинске бескичмењаци, прикупљаће се нови литературни подаци, подаци из других база података, подаци из хербарских и других збирки, необјављени подаци и подаци прикупљени током теренских истраживања у последњих 20 година. Предвиђен је наставак реализације Пројекта и током 2025. године, и рад на рукописима Црвене књиге флоре Србије других категорија угрожености васкуларних биљака, а очекује се и израда рукописа Црвена књига фауне Србије IX – Пећински бескичмењаци.

ОДРЖИВО КОРИШЋЕЊЕ ПРИРОДНИХ РЕСУРСА

У оквиру јавних овлашћења која проистичу из Закона о заштити природе, као и Уредбе о контроли коришћења и промета дивље флоре и фауне и Правилника о проглашењу и заштити строго заштићених и заштићених дивљих врста биљака, животиња и гљива („Сл. гласник РС“, бр. 05/2010, 47/2011 и 8/2016), планиране су следеће активности:

- Утврђивање континента за сакупљање дивље флоре, фауне и гљива у текућој години, као и одређивање региона у којима ће се забранити сакупљање одређених врста;
- Рад у Комисији коју формира министарство надлежно за послове заштите животне средине на спровођењу Конкурса за издавање дозвола за комерцијално сакупљање из природе заштићених врста дивље флоре, фауне и гљива;
- Рад у Комисији за спровођење Одлуке о продаји заштићених врста црних и белих тартуфа заплених у току инспекцијског надзора;
- Помоћ лицима и организацијама заинтересованим за плантажно-фармерски узгој заштићених врста;
- Сарадња са откупљивачима, као и сакупљачима у циљу усавршавања правилног сакупљања (пре свега, биљних врста), као и прикупљање што објективнијих информација о сакупљеним количинама и подручјима на којима се врши сакупљање;
- Сарадња и стручна подршка заинтересованим странама за гајење заштићених и строго заштићених дивљих биљних и животињских врста;
- Ажурирање базе података о регистрованим откупним станицама за сакупљање заштићених дивљих врста, као и података о плантажама и фармама, у оквиру Информационог система Завода.

ЗАШТИТА ГЕОДИВЕРЗИТЕТА И ГЕОНАСЛЕЂА

Заштита геодиверзитета обухвата рад на утврђивању вредности, очувању и одрживом коришћењу геодиверзитета као интегралног дела природе. Одрживо коришћење геолошке разноврсности подразумева бригу и поступање на начин којим неће бити угрожене њене функције, а које су условљене разноврсношћу и квалитетом.

Рад на очувању геодиверзитета одвија се кроз активности у области утврђивања геонаслеђа спровођењем Законом прописане процедуре, кроз мултидисциплинарна теренска истраживања и обраду потребног научног, стручног, планског и документационог материјала, радом на изради ревизија заштићених природних добара, истраживања природних и предеоних одлика, вредновање природних појава, процеса, објеката, подручја, ресурса и предеоних целина, на основу којих се израђује стручна основа, студија заштите, за покретање поступка за доношење акта о заштити.

Током 2024. године планирана је сарадња Завода са управљачима природних добара усмерена на: уређење, конзервацију и презентацију објеката геонаслеђа у већим природним целинама (национални парк, парк природе, итд.), успостављање гео-стаза као модела презентације историје стварања датог терена/природног добра, пројекте санације и заштите темељног феномена услед природних или антропогених фактора угрожавања, контролисање свих активности које се планирају, и то, преко издавања услова заштите природе, као и истраживање и остале активности у складу са Законом о заштити природе.

Завод активно учествује у раду Националне асоцијације заштићених спелеолошких објеката Србије, чији је и суоснивач (2020. године) – НАУТСОС.

У смислу сарадње са организацијама из области науке, културе, образовања, васпитања и других области у циљу подизања нивоа свести о заштити геонаслеђа и одрживом коришћењу геодиверзитета, предвиђена је сарадња са:

- Археолошким институтом „Виминацијум“ на унапређењу „Мамут парка“ који се налази у оквиру археолошког налазишта Виминацијум. Даље, наставак сарадње са Природњачким музејом у Београду ради идентификације и заштите угрожених геолошких објеката, а и допуне листе *ex situ* објеката геонаслеђа;
- Управљачем – ЈП „Србијашуме“ на утврђивању потенцијала ширег подручја Старе планине и испуњења критеријума у складу са смерницама UNESCO-а за процену вредности за чланство у европској и светској мрежи Геопаркова;
- Релевантним институцијама и организацијама (нпр. Природњачки музеј из Београда, Геолошки институт Србије, Географски институт, и др.) ради идентификације и заштите угрожених геолошких објеката, а и допуне листе *ex situ* и *in situ* објеката геонаслеђа са циљем ревизије Инвентара геонаслеђа;
- Природњачким центром у Свилајнцу;
- Републичким заводом за заштиту културно-историјског и природног наслеђа у Републици Српској, БИХ;
- Глобалном мрежом геопаркова: Статус Геопарка Ђердап, уписан на листу Unesco Global Geoparks и проглашен првим геопарком у Србији, биће предмет поновног разматрања у року од наредне две године, кроз сарадњу са управљачем на активностима у складу са

извештајем о напретку од стране Евалуаторске комисије. Планира се рад на презентацији вредности геопарка, укључујући конзервацију, туризам, едукацију, представљање и развој подручја, све према обавезама Чланова уписаних на листу UNESCO Глобалне мреже геопаркова, чија је чланица и Република Србија.

У оквиру послова на заштити геонаслеђа предвиђена је ревизија појединих листа у оквиру Инвентара објеката геонаслеђа Србије и рад на Инвентару хидролошког наслеђа. Наиме, Инвентар објеката геонаслеђа Републике Србије је завршен 2005. године и обухвата око 650 геолошких, палеонтолошких, геоморфолошких, спелеолошких и неотектонских објеката. Инвентар хидрогеолошког наслеђа Србије формиран је 2008. године, у оквиру кога је издвојено 212 објеката хидрогеолошког наслеђа и урађена листа инвентара хидролошког наслеђа. С тим у вези, планирани су теренски изласци у циљу ревизије појединих листа Инвентара објеката геонаслеђа Србије, и то: геоморфолошки објекти и спелеолошки објекти, објекти историјско-геолошког и стратиграфског наслеђа и наставак идентификовања нових (потенцијалних) објеката геонаслеђа, њихово вредновање.

У циљу спровођења активности на заштити геонаслеђа, планирано је прилагођавање апликације Теренска и за прикупљање података на терену за објекте геонаслеђа.

У оквиру презентације, промоције и едукације на тему геонаслеђа, предвиђене су следеће активности:

- Иновирање изложбене поставке о геодиверзитету и геонаслеђу Србије изложбеног простора Завода за заштиту природе Србије у Београду;
- Едукације на тему заштите геодиверзитета и геонаслеђа с изабраним категоријама становништва (ученици средњих школа);
- Израда промотивних материјала и обележавање датума од значаја за заштиту и очување геолошке разноврсности - едукација на тему заштите геодиверзитета и геонаслеђа са изабраним категоријама становништва (предшколски и школски узраст и студенти);
- Популаризација геонаслеђа кроз активности као што су: објављивање научног - популарног материјала о објектима геонаслеђа кроз израду монографије „Водопади Србије“ као објекти геонаслеђа“, израда промотивних материјала у циљу обележавања Међународног дана геодиверзитета – 06. октобра, који је 2023. године први пут обележен (израда постера и флајера). На заседању 41. седнице Генералне конференције UNESCO-а, одржане 23. новембра 2021. године, установљен је Међународни дан геодиверзитета који ће се сваке године обележавати 06. октобра. Циљ успостављања овог дана је подизање свести о значају заштите овог дела природе за благостање и просперитет свих живих бића на планети.
- Реализација пројектних тема чија истраживања започињу у 2024. години са крајњим циљем израде монографије, и то:
 - Водопади Старе планине
 - Преконошка пећина, Пећински систем Самар, Пећински систем Језава.

Предвиђена су и стручна усавршавања и сарадња са сродним институцијама:

- Посета изложбе минерала, фосила и драгог камења у Минхену у октобру месецу (стручно усавршавање и потенцијална набавка експоната за збирку);

- Тематска стручна екскурзија „Језера Зеленгоре“, у сарадњи са Заводом за заштиту природе и културне баштине Републике Српске и НП „Сутјеска“ - обилазак и истраживање 8 горских језера Зеленгоре;
- Симпозијум, конференције, семинари и др. (домаћи и међународни);
- Објављивање радова у домаћим и страним научним часописима (потребно обезбедити финансијска средства за објављивање);
- Студијска посета центру „СПЕЛЕОН“, Хрватска, размена искуства и праксе у домену дигитализације катастра спелеолошких и других објеката геонаслеђа на државном нивоу, упознавања и обилазак Плитвичких језера;
- Осматрање (мониторинг) стања природе и природних добара дуж тока Саве, од ушћа Дрине у Саву до ушћа Саве у Дунав, у сарадњи са управљачима заштићених добара, Покрајинским заводом за заштиту природе, ЈП „Србијаводе“, ЈП „Војводина воде“ и др. Резултати ове активности су следећи: подаци истраживања, фотографије, видео материјал, медијско праћење у сврху промоције, мултидисциплинарни извештај и материјал за публикацију и филм.

Посебно је значајно учешће сарадника Завода 2024. године у изради монографије о географији Хиландара, у оквиру Групе за геоморфологију/рељеф хиландарског поседа. С тим у вези предвиђена су два теренска обиласка ради теренске перспекције.

Геопаркови

Током 2024. године планира се наставак активности на успостављању мреже геопаркова Србије. Након проглашења Геопарка Ђердап (2020) и активног учешћа Завода кроз пружање стручне подршке у номинацији, наставља се учествовање кроз стручну и техничку подршку у свим активностима на успостављању и припреми номинације будућих геопаркова у Србији и њихово укључивање у међународне мреже геопаркова, као што су UNESCO Global Geoparks Network и European Geoparks Network, као и на успостављању веза са геопарковима у окружењу и размени искустава по питању вредновања објеката геонаслеђа. Планира се наставак активности:

- На предлог Министарства заштите животне средине, уз стручну подршку Завода за заштиту природе Србије, планирано је да се у наредном периоду покрене иницијатива за покретање поступка номинације. Неки од потенцијалних подручја за успостављање геопаркова су: Стара планина, Фрушка гора са Леслендом, Авала, Косаница – Ђавоља варош, Кучај – Бељаница, Стари влах итд;
- Активности на укључивању појма геопарк као категорије заштите геодиверзитета и објеката геонаслеђа у релевантно национално законодавство у складу са законодавством ЕУ и међународним иницијативама;
- Активности на предлагању доношења подзаконског акта у вези са вредновањем објеката геонаслеђа, изражене кроз новчане износе, као саставни део казних законских одредби услед нарушавања и оштећења самих објеката геонаслеђа;
- Активности са циљем идентификације и вредновања објеката геонаслеђа за оцењивање и процену геопарка, коју врши експертска комисија Европске мреже геопаркова, у вези са којима се планирају теренска истраживања НП „Стара планина“, у поступку прелиминарне номинације НП „Стара планина“ за упис на листу европске и светске мреже геопаркова.

САРАДЊА СА СТРУЧНИМ И НАУЧНИМ ИНСТИТУЦИЈАМА У ЗЕМЉИ И ИНОСТРАНСТВУ

МЕЂУНАРОДНА САРАДЊА

У току 2024. године Завод за заштиту природе Србије планира наставак јачања сарадње са међународним институцијама и организацијама у области заштите природе и заштите животне средине (IUCN, WWF, UNDP, UNEP, GIZ, UNESCO, GEF, EPPO, EuroNatur, EUROPARC, ENCA, ProGeo, GREENBELT, PROWILDLIFE итд.). То подразумева унапређење међународне сарадње и учешће на стручним састанцима, семинарима и радионицама, то јест сарадњу у оквирима спровођења Конвенције о биолошкој разноврсности (CBD), Конвенције о заштити европских дивљих врста и природних станишта (Бернска конвенција), Конвенције о очувању миграторних врста дивљих животиња (Бонска конвенција), Рамсарске конвенције и CITES конвенције. Као један од приоритета на међународном нивоу истиче се прикупљање података и рад на примени Директиве о стаништима и Директиве о птицама, као основа за успостављање еколошке мреже Европске уније NATURA 2000 у Републици Србији.

У наредном периоду планиран је рад на извештавању према Секретаријату Бернске конвенције о стању врста и станишта које се штите у оквиру EMERALD еколошке мреже (листе на Резолуцијама 4. и 6. Бернске конвенције), а у складу са Резолуцијом 8. Бернске конвенције. Период наредног извештавања за Републику Србију је 2019 – 2024. године, тако да се извештај званично доставља 2025. године. Након што је 2023. године дефинисана коначна референтна листа врста и станишта које се штите у оквирима EMERALD и NATURA 2000 еколошких мрежа, а које су присутне на територији Републике Србије, као и обим Извештаја који је потребно сачинити на основу података којим располаже Завод, у наредном периоду ће капацитети Завода бити усмерени на анализу и систематизацију расположивих података ради благовремене израде Извештаја, како би Република Србија испунила обавезу извештавања у дефинисаном року.

Европска комисија је покренула пројекат „EU за Зелени опоравак: Подршка имплементацији Зелене агенде“ („EU 4 Green Recovery: Support to the implementation of the Green Agenda“), који имплементира Агенција за животну средину Аустрије. Пројекат је планиран да траје од 01.01.2022. до 31.12.2025. године. Пројекат се директно односи на спровођење Зелене агенде за Западни Балкан, стварањем услова за смањење загађивача у животној средини, очување биодиверзитета, промовисање циркуларне економије и одрживу пољопривреду. Део пројектних активности у којима Завод учествује односи се на процес имплементације еколошке мреже NATURA 2000, од мапирања врста и станишта до разраде специфичних мера очувања.

Завод ће током 2024. године учествовати у одређеним активностима пројекта „Заштита и улагање у биодиверзитет и воде у циљу јачања отпорности на климатске промене“ под окриљем пројекта „EU за Зелену агенду у Србији“, који финансира Европска унија, а спроводи Програм Уједињених нација за развој (UNDP) у партнерству са Министарством заштите животне средине и у сарадњи са Европском инвестиционом банком (EIB). Уз подршку амбасаде Шведске у Србији, UNDP и Министарство заштите животне средине покренули су иницијативу „Заштита и улагање у биодиверзитет и воде у циљу јачања отпорности на климатске промене“ како би

унапредили заштиту влажних станишта и очували разноврсност биљног и животињског света у њима. У оквиру наведене иницијативе, Завод је у 2023. години учествовао у дефинисању угрожавајућих фактора заштићеног подручја Специјални резерват природе „Пештерско поље“, којима ће бити посвећен будући пројекат унапређења и ревитализације подручја у циљу ублажавања последица насталих деловањем угрожавајућих фактора.

Завод је препознат као један од корисника резултата пројекта „Заједно за животну средину“, којег у периоду 2022-2027. године спроводи Београдска отворена школа, у сарадњи, између осталих и са Међународном унијом за заштиту природе (IUCN), Младим истраживачима Србије, међународном еколошком организацијом The Nature Conservancy, удружењем EcoNomic Expert Community Association и Америчком привредном комором у Србији (AmCham). Овај петогодишњи пројекат финансира Америчка агенција за међународни развој (USAID), са циљем унапређења заштите животне средине и заштите биодиверзитета у Србији, а кроз унапређење управљања заштићеним подручјима. Завод ће током 2024. године узети учешће у спровођењу пројектних активности, пре свега, спровођења критичке анализе стања система за заштиту природе у Србији са посебним освртом на добру управу и праксу управљања заштићеним подручјима.

Током 2024. године, Завод за заштиту природе Србије ће, као стручна установа задужена за израду међународних номинација у области заштите природе на државном нивоу, бити спреман за рад на номинацији међународно заштићених подручја у оквиру UNESCO-вих програма „Човек и биосфера” (Man and Biosphere – MaB), Геопаркови (Geoparks) и Светска баштина (World Heritage – WH). Такође, Завод ће наставити да даје податке за извештаје које подноси Министарство заштите животне средине, као надлежни орган за праћење конвенција и споразума које је потписала Република Србија, а који се односе на заштиту животне средине, биодиверзитета и природних станишта.

Међународна активност подразумева наставак рада на јачању сарадње са међународним институцијама и организацијама у области заштите геодиверзитета и геонаслеђа кроз активности на номинацији и одрживом коришћењу међународно заштићених подручја у оквиру UNESCO-вих програма Светска баштина (World Heritage - WH) и Геопаркови (Global Geoparks). Планира се наставак и унапређење сарадње са Европском асоцијацијом за конзервацију геолошког наслеђа (ProGEO). У плану је припрема и анализа документације за номинацију геопаркова Стара планина и Фрушка гора.

Вредновање геонаслеђа према јединственом концепту усвојено је од стране ове асоцијације 1996. године чиме је започета јединствена политика заштите геонаслеђа, када је и усвојена подела геообјеката-репрезентата. Такође, међу приоритетним активностима биће сарадња са International Union for Conservation of Nature (IUCN), посебно IUCN WCPA Geoh heritage Specialist Group (GSG).

На иницијативу Министарства заштите животне средине, а у складу са финансијским и људским капацитетима и могућностима, планирају се теренски изласци и истраживања у сарадњи са ЈП „Србијашуме“, управљачем заштићеног подручја „Стара планина“ ради утврђивања потенцијала ширег подручја Старе планине и испуњења критеријума у складу са смерницама од стране UNESCO-а за процену вредности за чланство у европској и светској мрежи геопаркова. У циљу идентификације и вредновања објеката геонаслеђа у поступку прелиминарне

номинације, и у складу са тренутним статусом заштићеног подручја „Стара планина“, које је предложено за категорију националног парка, према чл 42. Закона о заштити природе (обавештење на web страници надлежног министарства <https://www.ekologija.gov.rs/obavestenja/zastita-prirode/obavestenje-o-postupku-pokretanja-i-promene-vrste-zastite-u-nacionalno-m-parku-stara-planina-0>), радиће се на оцењивању и процени геопарка, коју врши експертска комисија Европске мреже геопаркова.

Такође, Завод ће наставити да даје податке за извештаје које подноси Министарство заштите животне средине, као надлежни орган за праћење, као и припрему докуменатције за покретање нових апликационих досијеа.

НОМИНАЦИЈА МЕЂУНАРОДНО ЗНАЧАЈНИХ ПРИРОДНИХ ДОБАРА

Номинација прекограничног Резервата биосфере „Тара–Дрина” између Републике Србије и Републике Српске (БиХ)

Мада је иницијатива за успостављање прекограничног Резервата биосфере на реци Дрини између Републике Србије и Републике Српске (Босна и Херцеговина) постојала већ дуги низ година, до даљег развоја номинације до сада није долазило јер се на територији обе државе нису налазила заштићена подручја. Тек након проглашења Националног парка „Дрина” у Републици Српској 2017. године, настављен је рад на успостављању првог прекограничног резервата биосфере у оквиру UNESCO програма „Човек и биосфера”.

Како је договорено на састанку одржаном у Бања Луци у априлу 2019. године између представника ресорних министарстава и институција Републике Србије и Републике Српске, који ће имати улогу у будућој номинацији прекограничног Резервата биосфере „Тара–Дрина”, формиране су радне групе за процес номинације у оквиру одговарајућих министарстава, а које ће координисати активности на припреми номинације. У раду ће током 2024. године учествовати и Завод за заштиту природе Србије, који ће водити припрему номинационог досијеа са стручног и техничког аспекта.

У састав будућег Резервата биосфере била би укључена два заштићена подручја у Републици Србији и једно у Републици Српској. У Србији су то Национални парк „Тара” и Парк природе „Мокра Гора”, а на територији Босне и Херцеговине је заштићено подручје у Републици Српској, Национални парк „Дрина”, који је проглашен Законом о Националном парку „Дрина” 2017. године. Управљање овим заштићеним подручјем дато је Јавној установи Национални парк „Дрина” из Сребренице, која је основана 2018. године.

Номинација проширења серијског прекограничног добра светске природне баштине „Древне и нетакнуте букове шуме Карпата и других региона Европе”

Добро светске природне баштине „Древне и нетакнуте букове шуме Карпата и других региона Европе” чине 94 компоненте, којима се чувају последњи остаци исконских и древних букових шума у 18 европских земаља: Словачка, Пољска, Чешка, Украјина, Немачка, Албанија,

Аустрија, Швајцарска, Француска, Белгија, Бугарска, Хрватска, Италија, Румунија, Северна Македонија, Босна и Херцеговина, Словенија и Шпанија.

Република Србија је учествовала у номинацији трећег проширења овог добра, која је предата јануара 2020. године, а којом је предложено проширење постојећег добра за нових 30 компоненти, од којих 5 на територији Републике Србије, у оквирима Националних паркова „Фрушка гора”, „Тара” и „Копаоник”. У евалуацији ове номинације проширења изнете су препоруке IUCN-а којима су све номиноване компоненте у Србији оцењене да *„имају потенцијала да испуне критеријум IX“* за упис на листу светске природне баштине, *„али нису још увек показале да у потпуности испуњавају критеријум интегритета“*, те се зато *„не препоручује њихов упис у овом тренутку“*.

На основу поднете номинације и евалуације IUCN-а, на 44. заседању Комитета светске баштине (16-31.07.2021) дана 28.07.2021. године одобрено је треће проширење овог Добра светске природне баштине које се односи само на део номинованих компоненти, при чему компоненте у Србији нису уписане на Листу светске баштине. У самој одлуци Комитета изнета је и следећа препорука: *„Држава-чланица Србија треба да пружи још детаљније информације о врсти, обиму, учесталости и размери сваке сече и шумарске интервенције која се може спровести у бафер зонама номинованих компоненти у Србији и њиховом потенцијалном утицају на изузетну универзалну вредност овог добра светске баштине, заједно са планом за минимизирање сече у целини дефинисаних бафер зона“*.

Мада компоненте у Републици Србији нису постале део овог прекограничног серијског добра светске баштине 2021. године, на иницијативу Комитета заједничког управљања овим добром, предложено је да се започне са припремом нове номинације, уз предочене потребе усаглашавања начина газдовања шумама и препорукама IUCN-а. Уколико се укаже спремност и потреба за израдом нове номинације, Завод ће током 2024. године наставити започету сарадњу са стручним институцијама и управљачима номинованих заштићених подручја, уз неопходну сарадњу са Министарством заштите животне средине, као и међусекторску сарадњу са Министарством спољних послова и Министарством пољопривреде, шумарства и водопривреде, с циљем подношења нове номинације у будућности. Први састанак у овом процесу заказан је за 17.01.2024. године.

ИНФОРМИСАЊЕ ЈАВНОСТИ И ОБРАЗОВНО-ИЗДАВАЧКА ДЕЛАТНОСТ

ИНФОРМИСАЊЕ ЈАВНОСТИ

Односи с јавношћу

Завод за заштиту природе Србије ће у 2024. години реализовати активности којима се информисаће јавност и представља и промовише заштита природе у циљу ширења свести о потреби очувања природне баштине. Циљеви информисања јавности и реализације промотивних манифестација биће усмерени на добијање подршке јавности за активности Завода, које се предузимају у заштити природе. У том смислу, наставиће се настојања за укључивање што већег броја младих, као и за обезбеђивање подршке заштити природе од стране локалних заједница. Припреме за укључивање у европску и светске мреже заштићених подручја, повећање територије под заштитом, акције очувања биодиверзитета и геодиверзитета, као и програми усклађеног развоја и заштите природе, биће и даље задаци у овој делатности.

Промотивне манифестације

Завод ће реализовати самостално, или заједно с другим организацијама и институцијама, различите манифестације и акције којима се промовишу вредности природне баштине и заштита природе у Србији.

Обележавање еко-датума

Завод ће обележити еколошке датуме: 26. јануар – Светски дан образовања за заштиту животне средине, 2. фебруар – Дан влажних подручја, 21. март – Дан шума, 22. март – Дан вода, 11. април – Дан заштите природе, 22. април – Дан планете Земље, 22. мај – Дан биодиверзитета, 24. мај – Европски дан паркова, 5. јун – Дан заштите животне средине, 4. октобар – Дан заштите животиња и 11. децембар – Светски дан планина.

Изложбене поставке о заштити природе и природним вредностима

Будући да су изложбене поставке Завода, реализоване поводом обележавања 75 година рада Завода, имале велики успех у представљању јавности природних вредности наше земље и активности њеног очувања и заштите, Завод ће ову позитивну праксу наставити и у 2024. години, и тим поводом организовати следеће изложбе:

- Изложба „Ендемити Србије – врсте које имају своје станиште једино на простору Србије“ – од 11. до 30. априла (од Дана заштите природе до Дана Завода), у Споменику природе „Топчидерски парк“ (на платоу испред Конака кеза Милоша)

- Изложба „Заштићене животињске врсте“ у Галерији Српске академије наука и уметности у Београду у периоду од 15. до 30. јуна 2024. године
- Изложба „Слепи мишеви Србије“ – на платоу испред Споменика природе „Ресавска пећина“ – током туристичке сезоне јун-септембар
- Изложба „Вилински коњици Србије“ – у Нишу, у првој половини октобра

Друге промотивне манифестације

Завод ће организовати:

- промоције нових издања „Заштићене животињске врсте“ (четврта књига из едиције „Заштићена природна добра Србије), „Црвена књига фауне Србије V – Рибе“, „Заштићени паркови Србије“, „Црвена књига – Акватични бескичмењаци“, Књиге из едиције о природи Пчиње („Птице Пчиње“, Предео изузетних одлика „Пчиња“, „Флора Пчиње“) и приручник „Гљиве Србије“;
- програме у оквиру промотивних манифестација са циљем подизања нивоа свести јавности о заштити природе, као што су: „Дани европске баштине“, „Нишвил“, „Ноћ музеја“, „Дани истраживача“, „Сајам науке“ и друге;
- учешће на сајамским манифестацијама као што су Међународни сајам туризма, Међународни сајам екологије „Есо Fair“, Међународни сајам књига.

Промоција природних добара

На основу законских прописа, укључивање јавности је саставни део поступка у припреми предлога заштите природних добара. У том смислу, сходно својим надлежностима, Завод ће обавештавати и остваривати комуникацију и сарадњу са заинтересованом јавношћу у оквиру поступка израде студије заштите, као и у оквиру јавних расправа о предлогу акта о заштити, односно представљати заштићена подручја, као и резултате пројеката који се односе на заштиту биодиверзитета, геодиверзитета и предеоног диверзитета.

Медији

Завод ће информисати јавност о свом раду, активностима и резултатима у области заштите природе, сходно својој законској обавези, али и с циљем развијања јавне свести о потреби и акцијама заштите националне природне баштине и њеног афирмисања кроз:

- извештавање медија различитим средствима комуникације;
- даљи развој мреже медија с којима Завод сарађује, путем непосредног контакта с новинарима, и извештавањем медија писаним путем (саопштењима, писаним изјавама, разним обавештењима), учешћем у емисијама и сл.;
- реализацију репортажа о природним добрима и вредностима;
- снимање спотова с дронским приказом предела (кратка форма);
- обавештавање преко интернет странице Завода и друштвених мрежа (Фејсбук и Инстаграм).

Интернет

Рад на интернет презентацији биће и даље усмерен на остваривање њене веће посећености, чему ће допринети планирана прерада одређених рубрика, нови садржаји и развијање комуникације. Посебан акценат биће стављен на израду верзије на енглеском језику.

ОБРАЗОВНО-ИЗДАВАЧКА ДЕЛАТНОСТ

Образовно-издавачка делатност Завода у 2024. години биће и даље у функцији развијања компетенција за заштиту природе, учешћа јавности у заштити, одрживом развоју и управљању заштићеним подручјима. Реализоване активности у оквиру образовно-издавачке делатности биће у складу са постављеним циљевима у оквиру:

- Годишњег плана за заштиту природних добара
- Успостављања националне еколошке мреже и припрема за проглашење мреже NATURA 2000
- Номинавања заштићених подручја са светске програме заштите
- Стратегије акционог плана образовања за одрживи развој.

Образовно-издавачком делатношћу биће обухваћене циљне групе: управљачи заштићених подручја, доносиоци одлука у локалним самоуправама, стручњаци, становништво локалних заједница у заштићеним подручјима, невладин сектор и цивилна удружења, туристичке организације, наставници, ученици, студенти, медији и др.

Образовни програми

Образовни програми биће реализовани у сарадњи са релевантним институцијама и организацијама и у организационим формама које одговарају садржају и учесницима програма: обуке, семинари, радионице, презентације, предавања, трибине, округли столови и друго. Стручни сарадници Завода, као стручни предавачи и модератори, учествоваће у реализацији програма које организује Завод и друге институције.

1) Програми за управљаче заштићених подручја и стручну јавност

Стручна подршка управљачима у области спровођења мера заштите и управљања стаништима и врстама, програма промоције и интерпретације заштићеног подручја, упознавања и укључивања јавности у заштиту природе, као и укључивање у рад на изради мреже NATURA 2000. Посебна пажња биће посвећена усавршавању у изради планова посета и раду са посетиоцима у заштићеним подручјима кроз консултације и давање стручних смерница за рад управљача.

2) Програми за представнике општина и локално становништво

У складу с одредбама Закона о заштити природе и прописаном процедуром проглашења заштићених подручја, Завод ће и убудуће о покренутој иницијативи и поступку израде студије заштите едуковати локално становништво, власнике и кориснике подручја кроз тематске скупове и програме у општинама у којима се налазе заштићена подручја.

3) Програми намењени сектору туризма

Тематски скуп о заштићеним подручјима као туристичким дестинацијама.

Развој програма обука за водиче у заштићеним природним добрима у сарадњи са струковним организацијама и удружењима.

4) Програми за наставнике, предшколце, ученике и студенте

У оквиру сарадње са школским установама Завод ће и ове године наставити са реализацијом програма за наставнике, предшколце, ученике и студенте.

4.1. Програми за наставнике

Назив: Природа Србије - аспекти и значај заштите

Учесници: наставници и професори биологије и географије

Циљ реализације семинара: омогућавање наставницима да прате најновија сазнања у области заштите природе и, уједно, пружање обуке у вештинама и методама презентације ових сазнања ученицима на начин који ће омогућити развијање способности ученика за активно учешће у заштити природе.

Трајање: 1 дан (5 сати са паузама)

Садржај: 6 стручних предавања (презентације) у трајању од 30 минута, 3 радионице у трајању од 20 минута и 2 дискусионе групе у трајању од 15 минута

Теме предавања:

- Природна добра Србије - систем заштите и одрживи развој
- Активна заштита и очување биљних и животињских врста
- Воде Србије и рационално коришћење ресурса
- Споменици природе и свет природе у градовима
- Шума као природни ресурс за смањење последица климатских промена
- Национални паркови, мреже заштићених природних добара

Теме радионица:

- Еколошки отисак
- Школа као партнер у заштити природе
- Еко грађанин

Теме дискусионих група:

Укључивање тема из области заштите природне баштине у наставна средства у основним и средњим школама

Материјали семинара: CD са презентацијама, Мини кључеви за препознавање врста, постери са врстама

Максималан број учесника: 25

Реализација: два пута годишње

4.2.Програм за наставнике и ученике

Назив програма: „Знањем против страха”

Циљ програма: упознавање наставника и деце са знањима о значају врста које су често на мети убијања, јер о њима постоји ирационални страх, као што су: змије, инсекти (стршљени, шкорпије, осе и сл.), а са циљем да се ослободе овог страха и науче како да се правилно понашају уколико се нађу у њиховом окружењу.

Опис програма: У зависности од тога да ли су главна тема змије или инсекти, стручни сарадници одрже уводно тематско излагање, након кога, ако је тема била змије, имају прилику да, уз надзор херпетолога, буду у близини змије (неотровне) или је држе у руци, а ако је тема инсекти, са ентомологом погледају препарирано стршљеново гнездо и препариране узорке инсеката (стршљен, оса, паук, шкорпија).

Број учесника: једно одељење

Трајање: 45 минута

Реализација: пет пута годишње током гостовања у школама или научним центрима

4.3.Програми за децу предшколског узраста

Назив програма: „Еко-скакалица”

Циљ програма: упознавање деце са светом природе кроз одабране заштићене врсте (медвед, рис, шарка, слепи миш, дивља орхидеја, панчићев скакавац, орао крсташ и др.)

Опис програма: Деца пролазе кроз поља направљена од картона, тако што скачу од поља до поља у зависности од броја који су добили бацањем коцкице. Кад стану на поље са сликом одређене врсте, кроз припремљене питалице уче о врсти. На сликама на пољима су ретке и угрожене врсте у нашој земљи.

Број учесника: максимално до 15 деце

Трајање: око 20 минута

Реализација: пет пута годишње

Назив програма: „Еко-лабиринт”

Циљ програма: Упознавање деце са стаништима различитих врста

Опис програма: Деца добију листове на којима је лабиринт и имају задатак да нађу пут од животиње до њеног станишта (вук-шума, жаба-бара, стрижибуба-стабло, итд.).

Број учесника: до 25 деце

Трајање: 15 минута

Реализација: током посете предшколаца изложбеној поставци Завода или посете стручних сарадника вртићима, најмање пет пута годишње

Назив програма: „Пронађи моје станиште”

Циљ програма: учење о различитим типовима екосистема у Србији

Опис програма: Деца добијају три постера са мотивима барског, шумског и ливадског екосистема, на којима треба да распореде картице са сликама биљака и животиња, тако што ће сваку врсту ставити на постер који представља њено станиште.

Број учесника: до 20

Трајање: 20 минута

Реализација: Игра ће бити реализована најмање пет пута годишње током организованих посета Изложбеној поставци Завода.

Назив програма: „Свет у стаблу дрвета“

Циљ програма: упознавање стабла дрвета као јединственог станишта различитих врста и њиховог значаја за околину

Опис програма: Након кратког увода представника Завда и разговора са децом о томе како виде стабло дрвета у свом окружењу и ко све у њему и око њега живи, деца добијају задатак да на добијеном цртежу стабла, у коме су остављена празна поља у облику круга на крошњи, стаблу, корену и поред стабла, нацртају ко ту може да живи. Кад нацртају своје цртеже, заједно са представником Завода их лепе на велики постер дрвета.

Број учесника: до 20

Трајање: 30 минута

Реализација: најмање три пута годишње током организованих посета предшколским установама, као и током њихових посета Заводу

Назив програма: *Игра меморије и слагалица са сликама заштићених врста и друге друштвене игре*

Циљ игара: упознавање богатства и разноврсности света природе у Србији

Опис програма: За реализацију ових игрица Завод је одштампао два сета слагалица на тему „Свет природе“ и Меморијске карте на тему птица.

Трајање: око 15 минута

Реализација: током учешћа Завода у манифестацијама и акцијама

4.4.Програми за ученике

Назив програма: *Обилазак изложбене поставке у галерији Завода, на тему „Заштита природе“*

Циљ програма: представљање природе наше земље и њене заштите

Опис програма: Стручно вођење од стране представника Завода, уз објашњења које су то ретке биљке и животиње у нашој земљи и зашто их треба чувати, шта чувају заштићена подручја, који су екосистеми заступљени у Србији, и одлике биодиверзитета и геодиверзитета наше земље.

Трајање: 30 минута

Број учесника: 20

Реализација: најмање пет пута годишње

Назив програма: *Еколошке радионице у школи и природи*

Циљ програма: Упознавање са природним реткостима и вредностима у земљи и у непосредном окружењу у коме се школа налази, као и учење правила понашања у природи. У оквиру ових радионица посебан сегмент су радионице на тему „Знањем против страха“ о значају и потреби заштите змија и инсеката.

Трајање: 1 школски час (45 минута)

Број учесника: максимално 2 одељења

Реализација: пет пута годишње

Назив: *Еко-квиз и подршка у раду образовним камповима*

Циљ: подршка школским установама у извођењу интерактивне и истраживачке наставе на теме о природи Србије

Опис: У оквиру еко-квиза, а на основу сета осмишљених питања о свету природе наше земље, Завод најбоље учеснике награђује издањима из своје издавачке делатности. У еко-камповима стручни сарадници Завода учесницима представљају подручје у коме се камп одржава.

Број учесника: 30

Трајање: 30-40 минута

Реализација: по позиву школа, а најмање једанпут годишње

4.5.Програми за студенте

Назив програма: предавање на тему „Систем заштите природе у Србији“ и стручно предавање са аспекта науке која се изучава на факултету са кога долазе

Циљ програма: реализација стручне посете студената Заводу

Опис програма: тематска предавања уз обилазак изложбене поставка

Учесници: студенти Шумарског факултета, Биолошког факултета, Географског факултета, Фармацеутског факултета

Број учесника: 10-50

Трајање: 1 сат

Реализација: једном годишње за сваки факултет

Напомена: Поред реализације стручних посета студената Заводу, стручни сарадници учествују и у:

- презентацијама, радионицама, трибинама и еко-форумима по позиву факултета и на теме за које изразе интересовање. Учешће у овим програмима је најмање три пута годишње.
- еко-камповима и студијским посетама природним добрима по позиву факултета. У овим активности стручни сарадници Завода ће учествовати најмање једанпут годишње.

5) Сарадња са научним и стручним институцијама

Учешће и организација научних и стручних скупова, семинара, панел дискусија, округлих столова и конференција с циљем представљања резултата рада Завода на заштити природе и размене искустава са ширим кругом научне и стручне јавности, онлајн или уз публику.

6) Програми за НВО и удружења

Организовање и учешће у тематским скуповима с циљем да се остваре партнерске акције државних институција и невладиног сектора на пословима заштите природе.

7) Интерни програми професионалног усавршавања запослених

Перманентно усавршавање кадрова кроз различите облике образовања (курсеви, семинари, обуке, студијске посете итд.), праћење и учешће у раду стручних скупова и конференција.

Изложбена поставка

Даље иновирање изложбеног простора Завода, који ће уз нове изложбене панеле имати функцију интерактивне и мултимедијалне учионице за ђаке и студента.

Издаваштво

Завод за заштиту природе Србије, у 2024. наставиће са радом у објављивању дела за националну заштиту природе објављивањем:

- научно-стручних издања од националног значја за заштиту природе и презентовање природне баштине Србије као што су: Црвене књиге угрожених врста, монографије о заштићеним природним добрима и заштићеним врстама, као и приручници за препознавање врста;
- образовно-промотивних издања и материјала у циљу образовања јавности о значају заштите природе;
- образовних материјала намењених предшколском и школском узрасту како би на занимљив начин учили о вредностима и природним реткостима наше земље, а могу се користити и као допунска наставна средства за предмете: свет око нас, природа и друштво, биологија и географија;

- материјала за кореспонденцију (коверте, меморандуми, итд.);
- промотивних материјала (фасцикле, кесе, оловке, календари, свеске и др).

У наставку је дат списак издања (часописи, монографије, постери, лифлети и сл.) за штампу у 2024. години:

- „Заштићене животињске врсте Србије“ – монографија А4 формата, тврдих корица, обима 256 страна, штампана у боји на квалитетном папиру.
- „Црвена књига риба Србије“ – монографија формата 22x28 cm, тврдих корица, обима 416 страна, штампана у боји на квалитетном папиру.
- Монографија „Заштићени паркови Србије” – монографија положеног формата 28x22,8 cm, тврдих корица, обима 250 страна, штампана у боји на квалитетном папиру.
- Монографија „Птице Пчиње” – формат: А4, тврдих корица, обима 250 страна, штампана у боји на квалитетном папиру.
- Монографија „Предео изузетних одлика Пчиња“ – формат: А4, тврдих корица, обима 230 страна, штампана у боји на квалитетном папиру.
- Монографија „Флора Пчиње“ – формат 165x240, тврдих корица, обима: 384 стране, штампана у боји на квалитетном папиру.
- Приручник „Гљиве Србије“ – формат 65x235, обим 224 стране, штампана у боји на квалитетном папиру.
- Сlikовница „Упознајмо пчелице“ – формат 210x297, обим 32 стране, штампана у боји на квалитетном папиру.
- Стручни часопис „Заштита природе” бр. 74 свеске 1 и 2 – публикација формата 19x28 cm, меких корица, обима по 90 страна, штампана у боји на квалитетном 135 gr кунстдруку.
- Монографија „Строго заштићене дрвенасте врсте и жбунови Србије“ (уређивање текстова, цртежа, рецензија, лектура).
- Монографија Парк природе „Златибор“ (писање текстова).
- Монографија Предео изузетних одлика „Велико ратно острво“ (писање текстова) – формат А4, обим 250 страна, штампа у боји на квалитетном папиру.
- Монографија „Парк природе Стара планина“ – (уређивање текстова, фотографија, рецензија, лектура, превод на енглески језик).
- Приручници за NATURA врсте (4 приручника) – уређивање текстова, фотографија, мапа, лектура, рецензија.
- Промотивни 3D материјали (магнети, мајице, качкети, оловке, шоље и сл.).
- Новогодишњи пакет (свеска, блок, стони календар, планер).
- Други пратећи материјал за годишње манифестације.
- Игре меморије с картицама – Сисари.
- Сет слагалица „Свет природе 3”.
- Продукција серијала кратких филмова о природи (снимање, монтажа, штампа омота и умножавање).

Послови превођења и инокореспонденције

Превођење на енглески језик стручних текстова за потребе издавања стручног часописа „Заштита природе”, стручних и популарних текстова за интернет презентацију и публикација Завода (монографије, постери, лифлети и др).

Кореспонденција у вези са припремањем, извођењем и извештавањем у делатностима повезаним с међународним иницијативама и пројектима.

ПРАТЕЋА ДЕЛАТНОСТ

Фото: Д.Боснић

ИНФОРМАЦИОНИ СИСТЕМ И КАРТОГРАФИЈА

ИНФОРМАЦИОНИ СИСТЕМ

За 2024. годину планиран је наставак одржавања информационог система Завода, одржавање апликације за мобилне телефоне под називом Теренска и портала, као и увођење у рад нових front-end апликација за модуле Писарница и Централни регистар, коришћењем веб интерфејса за израду апликације. У првом плану је прилагођавање урађених модула информационог система потребама запослених и обука корисника у Београду и Нишу, као и праћење рада у апликацијама информационог система и дорада база података информационог система за потребе увоза података добијених од других институција.

Планирано је и редовно одржавање свих сервера и рачунара на обе локације, набавка неопходне рачунарске опреме (графичке радне станице, лаптопови, штампачи, ултрабрзи скенери, ЛЕД пројектори, преносни хард дискови, тастатуре, мишеви и слично), као и увођење брже интернет везе у визиторском центру на Тари.

Предвиђено је повећање брзине протока између локација Београд-Ниш због потреба централизације информационог система и брже размене података, као и брже репликације база на обе локације. Такође, неопходно је повећање брзине интернет приступа централне локације Завода у Београду, а ради размене података за потребе пројекта NATURA 2000 и приступа порталу који служи за преглед података добијених преко мобилне апликације Теренска.

Остале планиране активности:

- Активна и пасивна заштита документације Завода, као и редовно прављење резервних копија база података („backup“ база података);
- преузимање података о предметима из система Обједињене процедуре и Стручних основа које нам упућује надлежно министарство;
- Преправка и дорада програма и табела у књиговодству, а по изменама законских аката;
- Оптимизација штампе;
- Обука запослених за коришћење модула;
- Израда упутстава за коришћење модула информационог система;
- Редовно скенирање предмета и уношење у ИС Завода;
- Повећање свести запослених о безбедном коришћењу рачунара, локалне рачунарске мреже и интернета;
- Техничка подршка скуповима на којима Завод учествује.

Планирано је повећање обима посла у вези са GIS-ом, односно даље усклађивање и одржавање заводске инфраструктуре просторних података у смислу испуњавања обавеза и извештавања у складу са EU INSPIRE Директивом и NIGP (Националном инфраструктуром геопросторних података). Завод има обавезу да одржава следеће просторне слојеве: заштићена подручја, еколошка мрежа, распрострањеност врста и типова станишта. Такође, планирано је активно учествовање у новим IPA пројектима Европске уније и прилагођавање података добијених кроз те пројекте информационом систему Завода.

У циљу извршења стручних послова Завода из области заштите и очувања геодиверзитета и геонаслеђа Републике Србије, а у оквиру послова информационог система, предвиђено је следеће:

- ревизија шифарника геонаслеђа у ИС Завода,
- дигитализација постојећег Инвентара геонаслеђа Србије,
- омогућавање да апликација Теренска буде примењива и за прикупљање података на терену за објекте геонаслеђа,
- тематска израда карата према групама заштићених објеката геонаслеђа.

КАРТОГРАФИЈА

Током 2024. године је планирана израда карата за потребе услова и мишљења који су у надлежности Завода, карата за потребе израде стручних основа, као и карата за потребе прелиминарних истраживања, теренских истраживања и израда студија заштите.

Такође је предвиђен:

- наставак рада на одржавању збирног шејпа заштићених природних добара,
- наставак сарадње са РГЗ-ом и његовим порталом Геосрбија,
- наставак векторизације и дигитализације режима заштите заштићених природних добара, старих студија и елабората, као и дефинисање граница старих студија по катастарским парцелама;
- рад на изради годишњег извештаја и шејпова за Агенцију за заштиту животне средине, а за потребе Европске агенције за заштиту животне средине,
- рад на ажурирању карата еколошке мреже (ІРА, ІВА, РВА, Emerald подручја),
- рад на изради картографских елемената и елабората за потребе издавачке делатности Завода,
- администрација Информационог система у сегменту заштићених природних добара,
- остали картографски послови.

ПРАВНИ, ОПШТИ И КАДРОВСКИ ПОСЛОВИ

ПРАВНИ ПОСЛОВИ У ВЕЗИ СА ЗАШТИТОМ ПРИРОДЕ

У складу са Законом о заштити природе, другим прописима и општим актима Завода за заштиту природе Србије, а имајући у виду овлашћења Завода као стручне организације за заштиту природе, правни послови односе се на:

- консултације и стручну сарадњу с надлежним министарством и органима локалне самоуправе при изради предлога аката о заштити подручја, а у одређеним случајевима и на саму израду предлога аката о заштити подручја;
- израду предлога аката о престанку заштите подручја;
- израду предлога за претходну заштиту подручја;
- вођење Централног регистра заштићених природних добара;
- пружање стручне помоћи управљачима заштићених подручја, органима локалне самоуправе, удружењима грађана, групама грађана и појединцима на заштити природе и природних добара;
- учествовање у спровођењу ратификованих међународних уговора у вези са заштитом природе и животне средине;
- разматрање предлога и израду мишљења (заједно са руководством Завода и стручним сарадницима) у вези с новим законским, подзаконским или стратешким правним актима и документима, која директно или индиректно регулишу и уређују област заштите природе и животне средине, као и друге области (привреда, саобраћај, туризам, пољопривреда, шумарство, водопривреда, енергетика, рударство, планирање и изградња и др.);
- учествовање у изради решења о условима заштите природе, стручних основа, закључака и разних мишљења, као и у жалбеном поступку (води се евиденција поступака по жалбама), у складу са Законом о заштити природе, Законом о општем управном поступку и другим позитивним прописима;
- тумачење Закона о заштити природе и других прописа и општих аката;
- израду уговора и преглед уговора достављених од друге стране о пословној сарадњи Завода с другим државним органима и установама, научним, стручним или невладиним организацијама у земљи и иностранству, као и уговора о ауторском, волонтерском и другом ангажовању спољних сарадника Завода;
- учествовање у радним групама за израду законских, стратешких и подзаконских прописа из области заштите природе.

ОСТАЛИ ПРАВНИ, ОПШТИ И КАДРОВКИ ПОСЛОВИ

Правни, кадровски и општи послови за 2024. годину, такође, односе се на:

- по указаној потреби, доношење и измене постојећих општих аката Завода, које доносе директор или Управни одбор Завода (Правилника о раду, Правилника о унутрашњој организацији и систематизацији радних места и у складу с тим – измена (анекси) уговора о раду, измена и допуна Акта о процени ризика, измена Правилника о набавкама у складу с изменом Закона о јавним набавкама, измена Правилника о заштити података о личности, као и измене других општих аката за којима се укаже потреба);
- припрему материјала и организацију седница управног и надзорног одбора, као и израду записника с ових седница;
- заступање Завода у судским поступцима (радноправни спорови);
- поступање по захтевима за приступ информацијама од јавног значаја;
- израда Информатора о раду Завода;
- спровођење поступака јавних набавки и одређених набавки на које се не примењује закон о јавним набавкама, као и друге послове из ове области (израда плана набавки, вођење евиденција о јавним набавкама, достављање извештаја и других докумената надлежним органима...);
- послове Централне обједињене процедуре: пријем достављених аката, експедовање у прописаним роковима решења о условима заштите природе у завршеним предметима, учешће у раду свих предмета, евидентирање сторно предмета;
- друге послове (кадровски послови, послови безбедности и здравља на раду, уношење података и вођење кадровске евиденције, уношење законских и подзаконских прописа у информациони систем Завода, канцеларијско и архивско пословање, превоз запослених на терене, дактилографски послови, курирски послови, послови противпожарне заштите, послови кафе-кухиње и други општи послови...).
- пријем нових запослених, који су неопходни како би се у Заводу квалитетно и на време обављали послови из делокруга рада Завода. Нови запослени ће обављати послове из основне делатности заштите природе, као и из општих послова.

Важан сегмент послова овог Одељења, биће Измена Каталога радних места и усаглашавање Правилника о унутрашњој организацији и систематизацији радних места са Каталогом. Један од циљева доношења Каталога је и смањења броја радних места, те ће у складу са тим и број радних места у Заводу да се измени, односно смањи, посебно у делу који се односи на основну делатност.

План јавних набавки

У табели која следи дат је план јавних набавки Завода за заштиту природе за 2024. годину. План је усвојен на седници управног одбора дана 28.12.2023. године.

План јавних набавки Завода за заштиту природе Србије за 2024. годину

Рбр	Врста предмета	Предмет јавне набавке	Процењена вредност	Врста поступка	Оквирно време покретања	ЦПВ	НСТЈ извршења / испоруке
0001	Услуге	Дистрибуција електричне енергије	3,125,000.00	Отворени поступак	1. квартал	65310000 - Дистрибуција електричне енергије	РС11 - Београдски регион
0002	Услуге	Услуге мобилне телефоније и ИП телефоније	2,166,666.00	Отворени поступак	2. квартал	64210000 - Телефонске услуге и услуге преноса података	РС11 - Београдски регион
0003	Услуге	Услуге интернета	2,833,333.00	Отворени поступак	2. квартал	72400000 - Интернет услуге	РС11 - Београдски регион
0004	Услуге	Чишћење објеката Завода за заштиту природе Србије у Београду и Нишу	4,000,000.00	Отворени поступак	1. квартал	90910000 - Услуге чишћења	РС11 - Београдски регион
0005	Услуге	Штампање монографија, часописа, приручника и осталих публикација	2,954,546.00	Отворени поступак	1. квартал	79810000 - Услуге штампања	РС11 - Београдски регион
0006	Услуге	Штампање монографија, часописа, приручника, публикација и промо материјала (календари, роковници, планери...)	3,022,727.00	Отворени поступак	3. квартал	79810000 - Услуге штампања	РС11 - Београдски регион

Рбр	Врста предмета	Предмет јавне набавке	Процењена вредност	Врста поступка	Оквирно време покретања	ЦПВ	НСТЈ извршења / испоруке
0007	Добра	Опрема за безбедност и здравље на раду за потребе рада запослених Завода за заштиту природе Србије	2,583,333.00	Отворени поступак	1. квартал	18000000 - Одећа, обућа, пртљак и прибор	PC11 - Београдски регион
0008	Услуге	Сервис службених моторних возила за потребе Завода за заштиту природе Србије	1,650,000.00	Отворени поступак	1. квартал	50112000 - Услуге поправке и одржавања аутомобила	PC11 - Београдски регион
0009	Добра	Теренска службена возила	4,166,667.00	Отворени поступак	3. квартал	34113300 - Теренска возила	PC11 - Београдски регион
0010	Услуге	Успостављање Еколошке мреже на територији Републике Србије, 8. фаза	3,333,333.00	Отворени поступак	3. квартал	73300000 - Планирање и спровођење истраживања и развоја	PC11 - Београдски регион
0011	Услуге	Успостављање еколошки значајних подручја Европске уније НАТУРА 2000 на територији републике Србије, 7. фаза	2,500,000.00	Отворени поступак	3. квартал	73300000 - Планирање и спровођење истраживања и развоја	PC11 - Београдски регион
0012	Услуге	Израда Црвене књиге флоре, фауне и гљива у Републици Србији, 8. фаза	2,500,000.00	Отворени поступак	3. квартал	73300000 - Планирање и спровођење истраживања и развоја	PC11 - Београдски регион
0013	Добра	Гориво (бензин и дизел)	4,916,666.00	Отворени поступак	2. квартал	09130000 - Нафта и дестилати	PC11 - Београдски регион
0014	Услуге	Одржавање и израда нових модула	1,500,000.00	Отворени поступак	4. квартал	72700000 - Услуге	PC11 - Београдски регион

Рбр	Врста предмета	Предмет јавне набавке	Процењена вредност	Врста поступка	Оквирно време покретања	ЦПВ	НСТЈ извршења / испоруке
		Информационог система Завода				рачунарске мреже	
0015	Услуге	Превоз и смештај на службеном путу у иностранству и смештај на службеном путу у земљи	5,566,666.00	Отворени поступак	1. квартал	63516000 - Услуге организације путовања	РС11 - Београдски регион

План родне равноправности за 2024. годину

У Заводу је од 2022. године по Законској обавези уведен План управљања ризицима о повреди принципа родне равноправности и унапређено прикупљање података и разврставање по половима где укупан број запослених и радно ангажованих лица на дан 31.12.2023. годину износи **97**, од којих је по полној структури има 59 жена и 38 мушкараца, а подаци о стручној спреми запослених, у односу на полну структуру су: ССС укупно 15 од којих је жена 8 и мушкараца 7, ВШС укупно 8 од којих је жена 4 и мушкараца 4, ВСС са завршеним факултетом укупно 66 од којих је жена 41 мушкараца 25, и доктор наука укупно 8 од којих је жена 6 а мушкараца 2. По старосној структури запослених и радно ангажованих у Заводу износи од 21-30 година укупно 17 од којих је жена 10 мушкараца 7, 31-40 година укупно 20 од којих је жена 11 мушкараца 9, 41-50 година укупно 33, од којих је жена 24 мушкараца 9, 51-60 година укупно 24 од којих је жена 12 мушкараца 12, преко 61 од којих је жена 1 мушкараца 2.

Доношењем Плана управљања ризицима о повреди принципа родне равноправности и спровођење мера које су прописане донетим Планом, имају за циљ континуирано унапређење родне равноправности у деловању ове установе. Такође, битно је напоменути да Заводу за заштиту природе Србије мере доноси са циљем квалитативног унапређења родне компоненте у функционисању ове организације. Спровођење мера се врши континуирано кроз процесе доношења одлука, квалитативним извештавањем органа руковођења о свим битним елементима везаним за родну равноправност, као и подизањем свести код запослених о значају примене принципа родне равноправности. Како су предложене мере дугорочне или трајне не постоји рок за њихов завршетак већ се примењују у континуитету.

Израдом Плана управљања ризицима и спровођењем мера које су наведене, могућност повреде принципа родне равноправности ће се свести на најмању меру.

ФИНАНСИЈСКИ ПОСЛОВИ

У 2024. години обављаће се следеће пословне активности из делокруга рада Одељења за финансијско-материјалне послове:

- континуирана сарадња с надлежним Министарством заштите животне средине о утврђивању приоритета у области финансирања за буџетску и наредне две фискалне године, а све с циљем ефикасног управљања јавним финансијама и рационалне потрошње јавних средстава;
- као корисници система извршења буџета РС, Завод је укључен у рад на новом информационом систему за припрему, извршење, рачуноводство и извештавање – СПИРИ, као вид ефикаснијег начина управљања системом јавних финансија и у оквиру кога израђује месечне планове извршења буџета (квота) и годишње планирање.
- достављање месечног плана извршења буџета до 50г у месецу и одобравање квота (месечног ограничења трошења апропријација) стране Управе за трезор до 150г у месецу, за сваки месец, на основу чега се врши контрола остварења финансијског плана и одржава буџетска ликвидност за текућу годину
- праћење Централизоване евиденције поступка обједињене процедуре за издавање локацијских услова посредством надлежног органа – Министарство грађевинарства или градске/општинске управе, као и контрола наплативости прописаних такси за издавање акта о условима заштите природе
- у циљу контроле наменске потрошње средстава одобрених финансијским планом, састављање недељних извештаја о утрошеним средствима и достављање ресорном министарству на даљу надлежну употребу;
- по захтеву Министарства финансија израђује се Инструкција за предлог приоритетних области финансирања за средњорочни плански период (2025–2027. годину), који представља основ за израду Нацрта годишњег финансијског плана и доставља ресорном министарству на даљу надлежну употребу;
- дефинисање активности, овлашћења и надлежности у поступку финансијског планирања, као и рокова за обављање појединих активности процеса планирања.
- контрола спровођења финансијског плана и плана јавних набавки, као и праћење актуелних прописа из области финансијско-материјалног пословања и рачуноводства;
- праћење реализације уговорних обавеза по спроведеним поступцима јавних набавки и вођење евиденције набавки на које се не примењује Закон о јавним набавкама;
- извештавање Министарства финансија о стању доспелих а неизмирених обавеза (доцњи) за сваки квартал планске буџетске године;
- у складу с одредбама Закона о буџетском систему, Министарству финансија – Централној јединици за хармонизацију, у прописаном року достављају се годишњи извештаји о адекватности и функционисању система финансијског управљања и контроле;
- достављање Републичкој дирекцији за имовину извештаја о евиденцији непокретности у јавној својини корисника, за претходну буџетску годину на прописаним обрасцима;
- достављање полугодишњег и годишњег извештаја о учинку плана рада Завода по захтеву надлежног ресора;
- достављање кварталних извештаја и Годишњег извештаја о извршењу буџета надлежном ресору, у законом прописаном року;

- достављање прописаних података Централној јединици за обавезно социјално осигурање за потребе ажурирања Регистра запослених, изабраних, именованих и ангажованих лица, у законом прописаном року;
- подношење појединачних пореских пријава Министарству финансија – Пореској управи за све исплате прихода на које се обрачунава и плаћа порез по одбитку и доприноси за обавезно социјално осигурање;
- статистичко-евиденциони послови који се односе на пословно, финансијско и пројектно планирање и извештавање у Заводу;
- послови у вези с обрачуном и исплатом трошкова и накнада по путним налозима;
- састављање прописаних финансијских извештаја за Завршни обрачун;
- обрачун и исплата зарада, накнада зарада и других личних примања;
- други послови из делокруга рада организационе јединице.

За редовно пословање Завода за заштиту природе Србије за 2024. годину, Законом о буџету Републике Србије за 2024. годину („Службени гласник РС“ бр. “, бр. 92/23 од 26. октобара) опредељено је 283.898.000,00 динара у оквиру:

- Раздела 25 – Министарство заштите животне средине;
- Глава 25.2 – Установе у области заштите животне средине;
- Програм 0405 – Заштита природе и климатске промене;
- Функција 560 - Заштита животне средине неklasификована на другом месту;
- Програмска активност 0006 – Подршка раду Завода за заштиту природе Србије;
- Економска класификација:

- 411- Плате, додаци и накнаде запослених (зараде)
- 412 - Социјални доприноси на терет послодавца
- 413 - Накнаде у природи
- 414 - Социјална давања запосленима
- 415 - Накнаде трошкова за запослене
- 416 - Награде запосленима и остали посебни расходи
- 421 - Стални трошкови
- 422 - Трошкови путовања
- 423 - Услуге по уговору
- 424 – Специјализоване услуге
- 425 – Текуће поправке и одржавање
- 426 – Материјал
- 444 - Пратећи трошкови задуживања
- 482 - Порези, обавезне таксе, казне, пенали и камате
- 483 - Новчане казне и пенали по решењу судова
- 485 - Накнада штете за штету нанету од стране држ. органа
- 512 – Машине и опрема
- 515 – Нематеријална имовина.

У складу са опредељеним средствима, законским обавезама, обавезама према запосленима, трећим лицима, а на основу планираних обавеза и активности извршена је расподела средстава по ставкама и износима приказаним Финансијским планом Завода за заштиту природе Србије за 2024. годину.

Финансијски план Завода за заштиту природе Србије за 2024. годину сачињен је на бази равнотеже укупних прихода и укупних расхода, на основу процењених трошкова Завода у 2023. години, планираних активности у 2024. години, као и зарада запослених према броју и кадровској структури запослених.

План укупних прихода Завода за 2024. годину износи 283.898.000 динара.

За реализацију наведеног акта Завода за заштиту природе Србије обезбеђена су средства из буџета РС за 2024. годину у износу од 283.898.000 динара на име редовног пословања и наставака реализације пројектних активности.

План укупних прихода за 2024. годину распоређује се на следећи начин:

Општи приходи и примања буџета РС - буџетски извор финансирања 01 у износу 283.898.000 динара од чега:

- на име редовног пословања 273.898.000 динара и
- на име наставака реализације пројектних активности 10.000.000 динара.

План укупних расхода за 2024. годину, износи 283.898.000 динара и остварује се као Текући расходи (класа 4) и Издаци за нефинансијску имовину (класа 5).

План укупних расхода за 2024. годину

Класификација	Опис	План за 2024. годину
411000	Плате, додаци и накнаде запослених	128.917.000
411100	Плате, додаци и накнаде запослених	128.917.000
412000	Социјални доприноси на терет послодавца	19.531.000
412100	Допринос за ПИО	12.892.000
412200	Допринос за здравствено осигурање	6.639.000
413000	Накнаде у натури	500.000
413100	Накнаде у натури	500.000
414000	Социјална давања запосленима	781.000
414100	Накнада за време одсуствовања с посла на терет фонда	1.000
414300	Отпремнине и помоћи	500.000
414400	Помоћ у медицинском лечењу запосленог и друге помоћи	280.000
415000	Накнаде трошкова за запослене	4.350.000
415100	Накнаде трошкова за запослене	4.350.000
416000	Награде запосленима и остали посебни расходи	750.000

Класификација	Опис	План за 2024. годину
416100	Награде запосленима и остали посебни расходи	750.000
421	Стални трошкови	26.223.000
4211	Трошкови платног промета и банкарских услуга	31.000
4212	Енергетске услуге	6.950.000
4213	Комуналне услуге	9.592.000
4214	Услуге комуникација	6.500.000
4215	Трошкови осигурања	1.600.000
4216	Закуп имовине и опреме	1.200.000
4219	Остали трошкови	350.000
422	Трошкови путовања	12.550.000
4221	Трошкови службених путовања у земљи	9.750.000
4222	Трошкови службених путовања у иностранство	2.250.000
4223	Трошкови путовања у оквиру редовног рада	200.000
4229	Остали трошкови транспорта	300.000
423	Услуге по уговору	39.236.000
4231	Административне услуге	350.000
4232	Компјутерске услуге	1.900.000
4233	Услуге образовања и усавршавања запослених	850.000
4234	Услуге информисања	8.000.000
4235	Стручне услуге	26.156.000
4236	Услуге за домаћинство и угоститељство	350.000
4237	Репрезентација	1.130.000
4239	Остале опште услуге	500.000
424	Специјализоване услуге	11.820.000
4241	Пољопривредне услуге	150.000
4243	Медицинске услуге	1.600.000
4246	Услуге очувања животне средине, науке и геодетске услуге	70.000

Класификација	Опис	План за 2024. годину
4249	Остале специјализоване услуге	10.000.000
425	Текуће поправке и одржавање	12.230.000
4251	Текуће поправке и одржавање зграда и објеката	8.850.000
4252	Текуће поправке и одржавање опреме	3.380.000
426	Материјал	15.260.000
4261	Административни материјал	4.660.000
4262	Материјал за пољопривреду	50.000
4263	Материјал за образовање и усавршавање запослених	600.000
4264	Материјал за саобраћај	6.800.000
4265	Материјал за очување животне средине и науку	150.000
4266	Материјал за образовање, културу и спорт	350.000
4268	Материјали за одржавање хигијене и угоститељство	1.800.000
4269	Материјали за посебне намене	850.000
444	Пратећи трошкови задуживања	70.000
4442	Казне за кашњење	70.000
482	Порези, обавезне таксе и казне	1.020.000
4821	Остали порези	850.000
4822	Обавезне таксе	170.000
483	Новчане казне и пенали по решењу судова	20.000
4831	Новчане казне и пенали по решењу судова	20.000
485	Накнаде штете нанете од стране државних органа	500.000
4851	Накнаде штете нанете од стране државних органа	500.000
512	Машине и опрема	8.990.000
5121	Опрема за саобраћај	5.000.000
5122	Административна опрема	3.090.000
5124	Опрема за заштиту животне средине	600.000
5125	Медицинска и лабораторијска опрема	300.000

Класификација	Опис	План за 2024. годину
515	Нематеријална имовина	1.150.000
5151	Нематеријална имовина	1.150.000
УКУПНО:		283.898.000

ЗАКони, ПОДЗАКОНСКИ АКТИ И СТРАТЕГИЈЕ

Послови из делокруга рада обавезују Завод за заштиту природе Србије на примену свеобухватне законске регулативе које се Завод доследно придржава. Наводи се само део исте, како следи:

Закони, подзаконски акти и стратегије

Закон о заштити природе („Сл. гласник РС”, бр. 36/2009, 88/2010, 91/2010-исправка, 14/2016, 95/2018-др. закон и 71/2021);

Закон о заштити животне средине („Сл. гласник РС”, бр. 135/2004, 36/2009, 36/2009-др. закон, 72/2009-др. закон, 43/201-Одлука УС РС, 14/2016, 76/2018 и 95/2018-др. закон);

Закон о стратешкој процени утицаја на животну средину („Сл. гласник РС”, бр. 135/2004 и 88/2010)

Закон о процени утицаја на животну средину („Сл. гласник РС”, бр. 135/2004 и 36/2009);

Закон о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине („Сл. гласник РС”, бр. 135/04, 25/2015 и 109/2021);

Закон о управљању отпадом („Сл. гласник РС”, бр. 36/2009; 88/2010 (чл. 23-25), 14/2016, 95/201-др. закон и 35/2023);

Закон о заштити од буке у животној средини („Сл. гласник РС”, бр. 96/2021);

Закон о заштити ваздуха („Сл. гласник РС”, бр. 36/2009, 10/2013 и 26/2021);

Закон о водама („Сл. гласник РС”, бр. 30/2010, 93/2012, 101/2016, 95/2018 и 95/2018-др. закон);

Закон о шумама („Сл. гласник РС”, бр. 30/2010, 93/2012, 89/2015 и 95/2018-др. закон);

Закон о пољопривредном земљишту („Сл. гласник РС”, бр. 62/2006, 65/2008-др. закон, 41/2009, 112/2015, 80/2017 и 95/2018-др. закон);

Закон о планирању и изградњи („Сл. гласник РС”, бр. 72/2009, 81/2009-исправка, 64/2010 - Одлука УС РС, 24/2011, 121/2012, 42/2013-Одлука УС РС, 50/2013-Одлука УС РС, 98/2013-Одлука УС РС, 132/2014, 145/2014, 83/2018, 31/2019, 37/2019-др. закон, 9/2020, 52/2021 и 62/2023);

Закон о општем управном поступку („Сл. гласник РС”, бр. 18/2016, 95/2018-аутентично тумачење и 2/2023-Одлука УС)

Закон о заштити и одрживом коришћењу рибљег фонда („Сл. гласник РС”, бр. 128/2014 и 95/2018-др. закон);

Закон о националним парковима („Сл. гласник РС”, бр. 84/2015 и 95/2018-др. закон);

Правилник о условима и критеријумима за израду анализе утицаја објеката и радова на животну средину („Сл. гласник РС”, бр. 49/2001);

Правилник о поступку спровођења обједињене процедуре електронским путем („Сл. гласник РС”, бр. 96/2023);

Правилник о посебној врсти објеката и посебној врсти радова за које није потребно прибављати акт надлежног органа, као и врсти објеката који се граде, односно о врсти радова који се изводе, на основу решења о одобрењу за извођење радова, као и обиму, садржају и контроли техничке документације која се прилаже уз захтев и поступку који надлежни орган спроводи („Сл. гласник РС”, бр. 87/2023);

Правилник о проглашењу и заштити строго заштићених и заштићених дивљих врста биљака, животиња и гљива („Сл. гласник РС”, бр. 5/2010, 47/2011, 32/2016 и 98/2016);

Правилник о прекограничном промету и трговини заштићеним врстама („Сл. гласник РС”, бр. 99/2009 и 6/2014);

Правилник о условима које морају испуњавати прихватилишта за збрињавање заштићених дивљих животиња („Сл. гласник РС”, бр. 15/2012);

Правилник о условима које треба да испуњава зоолошки врт, односно мини зоолошки врт и елементима за одређивање мини зоолошког врта („Сл. гласник РС”, бр. 75/2010);

Правилник о садржају и начину вођења регистра заштићених природних добара („Сл. гласник РС”, бр. 81/2010);

Правилник о критеријумима вредновања и поступку категоризације заштићених подручја („Сл. гласник РС”, бр. 97/2015);

Правилник о начину обележавања заштићених природних добара („Сл. гласник РС”, бр. 30/92, 24/94 и 17/1996);

Правилник о условима које мора да испуњава управљач заштићеног подручја („Сл. гласник РС”, бр. 85/2009);

Правилник о садржини и начину вођења стручног надзора („Сл. гласник РС”, бр. 22/2015 и 24/2017);

Правилник о компензацијским мерама („Сл. гласник РС”, бр. 20/2010);

Правилник о изгледу знака заштите природе, поступку и условима за његово коришћење („Сл. гласник РС”, бр. 87/2013);

Уредба о утврђивању Листе пројеката за које је обавезна процена утицаја и Листе пројеката за које се може захтевати процена утицаја на животну средину („Сл. гласник РС”, бр. 114/2008);

Уредба о локацијским условима („Сл. гласник РС”, бр. 87/2023);

Уредба о стављању под контролу коришћења и промета дивље флоре и фауне („Сл. гласник РС”, бр. 31/2005, 45/2005, 22/2007, 38/2008, 9/2010, 69/2011 и 95/2018-др. закон);

Уредба о еколошкој мрежи („Сл. гласник РС”, бр. 102/2010);

Уредба о режимима заштите („Сл. гласник РС”, бр. 31/2012);

Уредба о садржини и начину вођења информационог система заштите животне средине, методологији, структури, заједничким основама, категоријама и нивоима сакупљања података, као и о садржини информација о којима се редовно и обавезно обавештава јавност („Сл. гласник РС”, бр. 112/2009);

Стратегија развоја шумарства Републике Србије („Сл. гласник РС”, бр. 59/2006);

Наредба о мерама за очување и заштиту рибљег фонда („Сл. гласник РС”, бр. 56/2015 и 94/2018);

Ратификовани међународни уговори чије одредбе се односе на уређивање области заштите природе

Закон о ратификацији Међународне конвенције за заштиту птица („Сл. лист СФРЈ”, бр. 6/1973);

Уредба о ратификацији Конвенције о заштити од опасности тровања бензолом („Сл. лист СФРЈ-Међународни уговори”, бр. 16/1976);

Закон о ратификацији Конвенције о спречавању и контроли професионалних ризика проузрокованих канцерогеним супстанцама и агенсима („Сл. лист СФРЈ-Међународни уговори”, бр. 3/1977);

Уредба о ратификацији Конвенције о мочварама које су од међународног значаја, нарочито као станишта птица мочварица („Сл. лист СФРЈ-Међународни уговори”, бр. 9/1977);

Уредба о ратификацији ревидираног текста међународне конвенције о заштити биља („Сл. лист СФРЈ-Међународни уговори”, бр. 1/1985);

Закон о проглашењу Закона о ратификацији Конвенције о прекограничном загађивању ваздуха на великим удаљеностима („Сл. лист СФРЈ”-Међународни уговори, бр. 11/1986);

Закон о ратификацији Протокола, уз Конвенцију о прекограничном загађивању ваздуха на велике даљине из 1979. године, о дугорочном финансирању Програма сарадње за праћење и процену прекограничног преноса загађујућих материја у ваздуху на велике даљине у Европи (ЕМЕП) („Сл. лист СФРЈ-Међународни уговори”, бр. 2/1987);

Закон о ратификацији Бечке конвенције о заштити озонског омотача, са прилозима I и II („Сл. лист СФРЈ-Међународни уговори”, бр. 1/1990);

Закон о потврђивању Оквирне конвенције Уједињених нација о промени климе, с анексима („Сл. лист СРЈ-Међународни уговори”, бр. 2/1997);

Закон о потврђивању Конвенције о биолошкој разноврсности („Сл. лист СРЈ-Међународни уговори”, бр. 11/2001);

Закон о потврђивању Конвенције о међународном промету угрожених врста дивље фауне и флоре („Сл. лист СРЈ-Међународни уговори”, бр. 11/2001);

Закон о потврђивању Конвенције о сарадњи на заштити и одрживом коришћењу реке Дунав („Сл. лист СРЈ-Међународни уговори”, бр. 2/2003);

Закон о ратификацији Монреалског протокола о супстанцијама које оштећују озонски омотач („Сл. лист СФРЈ-Међународни уговори“, бр. 16/1990 и Закон о ратификацији Амандмана на Монреалски протокол о супстанцијама које оштећују озонски омотач „Сл. лист Србије и Црне Горе-Међународни уговори“, бр. 24/2004);

Закон о потврђивању Конвенције Уједињених нација о борби против дезертификације у земљама са тешком сушом и/или дезертификацијом, посебно у Африци („Сл. гласник РС-Међународни уговори“, бр. 102/2007);

Закон о потврђивању Конвенције о очувању миграторних врста дивљих животиња („Сл. гласник РС-Међународни уговори“, бр. 102/2007);

Закон о потврђивању Конвенције о очувању европске дивље флоре и фауне и природних станишта („Сл. гласник РС-Међународни уговори“, бр. 102/2007);

Закон о потврђивању Конвенције о доступности информација, учешћу јавности у доношењу одлука и праву на правну заштиту у питањима животне средине („Сл. гласник РС-Међународни уговори“, бр. 38/2009);

Закон о потврђивању Европске конвенције о пределу („Сл. гласник РС-Међународни уговори“, бр. 4/2011);

Закон о потврђивању Конвенције о процени утицаја на животну средину у прекограничном контексту („Сл. гласник РС-Међународни уговори“, бр. 102/2007 и 4/2016);

Закон о потврђивању Кјото протокола уз Оквирну конвенцију Уједињених нација о промени климе („Сл. гласник РС-Међународни уговори“, бр. 88/2007, 38/2009 и 2/2017);

Закон о потврђивању Протокола о одрживом транспорту уз Оквирну конвенцију о заштити и одрживом развоју Карпата („Сл. гласник РС-Међународни уговори“, бр. 13/2018);

Закон о потврђивању Конвенције о очувању миграторних врста дивљих животиња („Сл. гласник РС – Међународни уговори“, бр. 102/2007);

Закон о потврђивању Конвенције о очувању европске дивље флоре и фауне и природних станишта („Сл. гласник РС – Међународни уговори“, бр. 102/2007);

Закон о потврђивању Конвенције о доступности информација, учешћу јавности у доношењу одлука и праву на правну заштиту у питањима животне средине („Сл. гласник РС – Међународни уговори”, бр. 38/2009);

Закон о потврђивању Европске конвенције о пределу („Сл. гласник РС – Међународни уговори”, бр. 4/2011);

Закон о потврђивању Конвенције о процени утицаја на животну средину у прекограничном контексту („Сл. гласник РС – Међународни уговори”, бр. 102/2007 и 4/2016);

Закон о потврђивању Кјото протокола уз Оквирну конвенцију Уједињених нација о промени климе („Сл. гласник РС – Међународни уговори”, бр. 88/2007, 38/2009 и 2/2017);

Закон о потврђивању Протокола о одрживом транспорту уз Оквирну конвенцију о заштити и одрживом развоју Карпата („Сл. гласник РС – Међународни уговори”, бр. 13/2018).